

Українська
Академія Наук.
Труди Фізично-Математичного Відділу,
том III, вип. 7

Académie des Sciences
de l'Ukraine.
Mémoires de la Classe des Sciences
Physiques et Mathématiques,
tome III, livr. 7

Окрема відбитка з „Збірника Праць Дніпровської Біологічної Станції“, ч. 2. 1927 р.
Extrait des „Travaux de la Station Biologique du Dniepre“, № 2. 1927.

Вад. СОВИНСЬКИЙ.

ДО ФАВНИ LEPIDOPTERA ЧЕРНІГІВЩИНИ.

Wad. W. SOWINSKY.

ZUR LEPIDOPTERENFAUNA DES
GOUV. TSCHERNIGOW.

У КИЇВІ.
З друкарні Української Академії Наук.
1927.

Дозволяється випустити в світ
Неодмінний Секретар Академії Наук, акад. *Аг. Кримський*.

Київський Окрліт № 232, 1927.
Друковано 100 прим. Зам. № 1203.

До фауни *Lepidoptera* Чернігівщини¹⁾.

Вад. Совинський.

Доклав 3—VI—1927 р. проф. Д. Белінг.

Основу цієї статті становлять головним чином мої власні збірки *Lepidoptera* в межах кол. Остерського повіту переважно в найближчих до Дніпрянської Біологічної Станції У. А. Н. околицях (ур. Гористе в ок. с. Старосілля). Збирав я лускокрильців протягом 1919—1926 рр.²⁾ і список усіх так званих *Macrolepidoptera* з цих збірок я подаю нижче. Що-до так званих *Microlepidoptera*, то частину матеріалів з них я вже обробив торік (Совинський 1926, I та II).

Окрім моїх власних збірок я використав ще деякі матеріали, що їх зібрали інші особи, а саме: 1) порівнюючи велика кількістю видів збірка з Новгород-Сіверського — збирала кол. слухачка Київськ. Вищ. Жін. Курс. А. П. Короткевич-Гладка протягом 1914 та почасти 1915 років та передала їх мені, 2) збірка П. І. Жихарева з села Гайворон Конотипського пов., що складається з 20 видів, мало не виключно е л. (у колекції Л. А. Шелюжка та почасти моїй), 3) збірка А. Н. Лобозького 1926 р. в м. Конотип, що складається з 20 видів, 4) збірка Г. Г. Мигуненка (17 видів) переважно е л. та гусениці з села Курганівки Суразького повіту протягом 1913 та 1917 рр. (почасти в колекції Л. А. Шелюжка), 5) 10 видів, що їх зібрав Н. М. Воскресенський, переважно з м. Шостка Глухівського повіту протягом 1905—07 років, а так само ще поодинокі знахідки різних осіб з Чернігівщини.

Всім вищезазначеним особам висловлюю свою щирю подяку за дозвіл обробити їхні збірки та матеріали. Зокрема щиро дякую Л. А. Шелюжкові за прихильну допомогу в моїй праці, виявлену тим, що він дозволяв постійно користуватися для порівняння з його величезної колекції та з його бібліотеки. Окрім того мушу висловити тут особливо гарячу подяку керівникові старосільського лісництва П. А. Сіверцеву за надзвичайно приязну та всебічну поміч з його боку протягом усього мого перебування на Дніпрянській Біологічній Станції.

¹⁾ Під Чернігівщиною треба розуміти колишню Чернігівську губерню з поділом на колишні повіти.

²⁾ а деякі, що правда, нечисленні дані я додав до списку на підставі збірок біжучого 1927 року.

У моїй торічній статті (Совинський 1926 I, стор. 252—253) я вже зробив коротеньку характеристику тої частини Остерщини, що я її дослідив, відзначивши zarazом бідність фавни околиць с. Старосілля, а це безумовно залежить від одноманітності рослинного покриву (повідні луки, сосновий бір) та від убозтва ґрунту. Ґрунт тут піскуватий, новітнього походження—це вимивані річкові поклади—весь цей район лежить у межах так званої першої (лукової) та другої (лісової—сосновий бір частково на піскуватих горбах) дніпрової тераси, а що-до корінного, старовинного лівого берега р. Дніпра, то він виступає тут досить далеко на північному сході (на лінії Мороськ—Чернігів), утворюючи третю терасу¹⁾, що знаходиться вже по-за межами моїх дослідів.

Щоб ілюструвати бідність фавни околиць Старосілля, вкажу на цілковиту відсутність там таких видів (з денних метеликів): *Carch. alceae* Esp., *Thecla ilicis* Esp., *Aph. hyperantus* L., *Mel. britomartis* Assm. *Argynnis selene* Schiff., *Arg. aglaja* L., *Agr. esperi* Verity (= *adippe* auct.), потім на зовсім відсутні в моєму списку; *Lyc. semiargus* Rott., *Erebia aethiops* Esp., *Melan. galathea* L., *Mel. phoebe* Knoch., *Arg. ino* Rott.—всі ці види звичайні на правому березі Дніпра на Київщині.

Окрім екскурсів у найближчих околицях Старосілля, я зробив три значніші подорожі в північніший район у напрямку м. Остер: одну—(26—28. VII, 1919 року) в околиці с. Жукин (на р. Десна) по колишніх Дубечанському та Остерському лісництвах до ур. Кошари на віддаленні 30 верстов від Старосілля, де сосновий ліс вогкими місцями переходить у чорнолісся та дві подорожі—(3—6. VII. 1922 р. і 16—18. VII. 1925 р.) в околиці с. Чернин (на р. Дніпро) на віддаленні 35 верстов від Старосілля, та 15 верстов від м. Остер, район, що з боку долини Дніпра близько підходить до попереднього, того-ж характеру та з різноманітною флорою та фавною (див. Совинський 1926, I, стор. 253).

Крім збирання лускокрильців під час денних екскурсій, я провадив і вечірні лови на світло—на веранді Станції та на яблуново-медову принаду—у садочку при Станції (садиба старосілляського лісництва в ур. Гористе).

Що-до нижченаведеного списку мушу зауважити так:

І знаходища, і дати я заносив до списку не тільки за етикетками колекційного матеріялу, а ще й за нотатками щоденника, отже кількість наведених примірників може не відповідати кількості дат.

У тих випадках, де нема назви повіту, дане знаходище треба віднести до Остерщини.

В усіх випадках, де не зазначено прізвища збирача, матеріял збирав я особисто.

Всі дати у спискові за новим стилем.

---

¹⁾ За доповіддю проф. Б. Л. Лічкова „Про тераси Дніпра“ у першому річному зібранні Київськ. Тов-ва Природознавців 12 лютого 1927 р.

Система списку за Meurick-Кузнецовим (Кузнецовъ 1915), за Seitz'ем (1908—1915) та його співробітниками та за Lepidopterorum Catalogus ed. a H. Wagner et E. Strand (1912—1926) з деякими незначними відхиленнями.

Отже в даній статті я торкаюся переважно фауни Lepidoptera Остерщини (що лежить на крайньому південному заході Чернігівщини), менш—Новгород-Сіверського повіту і дуже мало—Конотіпського, Глухівського та Суразького, одного з найбільш північних повітів (с. Курганівка лежить у куті на крайньому північному заході Чернігівщини).

За фауну „Macrolepidoptera“ Чернігівщини в літературі, можна сказати, так що й жадних відомостей немає і лиш подекуди розкидано нечисленні та уривчасті вказівки що-до знаходження деяких видів. Подібні вказівки є в таких працях: Четвериковъ 1903 [подає для Глухівського повіту 6 видів, що з них *Macroth. rubi* L. та *Sph. ligustri* L. (ст. 219) нема у моєму списку], Шелюшко 1923 [наводить відсутню у мене *Cucullia magnifica* Frr. для Остерського повіту: масток „Затишье“ на віддаленні 10 верстов від зал. ст. Бобровиці (ст. 4 окр. відб.)], Krul'kowsky (†) 1926 ¹⁾ [у цій статті наведено 9 видів для Чернігівщини взагалі; з них *Chrys. dispar rutilus* Wernb. (p. 86), *Endr. versicolora* L. (p. 89), *Enargia (Cosmia) paleacea* Esp. (p. 90) та *Ephesia (Catoc.) fulminea* Sc. (p. 91) у моєму списку нема] та нарешті Совинський, in: Белінг 1926 [попередня вказівка на знаходження 13 видів „Macrolepidoptera“ на Остерщині (ст. 167, 171)— всі ці види є і в даному списку]. Крім того, в літературі застосованої ентомології є відомості за деякі шкідливі метелики Чернігівщини [*Cossus cossus* L., *Ap. crataegi* L., *Dendr. pini* L., *Lym. dispar* L., *Eupr. chrysorrhoea* L., *Euxoa segetum* Schiff., *Panolis flammea* Schiff. (=piniperda Losch.) і т. ин.], але вони нічого нового до мого списку не додають.

Усіх видів „Macrolepidoptera“ наводиться 419, а додавши ще 7 видів, згадуваних у вищенаведених літературних джерелах та відсутніх у мене, матимемо 426 видів, відомих досі для Чернігівщини. Кількість ця невелика й майбутні дослідники зможуть її з лихвою подвоїти. Треба пам'ятати, що хоч я і провадив мої досліди протягом низки років, але дуже нерівномірно що-до років: так подорожі мої до Біологічної Станції 1919 та 20 рр. взагалі були нечисленні та недовготривалі в зв'язку з громадянською війною, те саме можна сказати й за подорожі на-весні та в-осени інших років; потім бідність фауни дослідженого району і району невеликого—ось ті

¹⁾ Користуюся цією нагодою щоб виправити недогляд, що я його помітив у цій праці: на стор. 89 наводиться *Agrotis linogrisea* Schiff. для с. „Крассное“ („Kr“) Дубенського повіту на Волині—цю вказівку викликано непорозумінням: поодинокий примірник *A. linogrisea* у колекції Зоол. Муз. Укр. Акад. Наук (з колекції В. Караваєва) має етикетку з знаходищем „Алушта“, отже походить з Криму, його зловив я сам особисто 1896 р. та у свій час передав В. Караваєву.

причини, що через них мої багаторічні збірки дали як наслідок порівнюючи невисоку загальну суму видів.

I. Нові для фауни України, видимо, є такі 34 видів (у спискові, що їх зазначено зіркою *).

1. <i>Rebelia</i> sp. ²⁾ <i>Cumatoph. duplaris</i> L. <i>Acid. incanata</i> L. <i>Ptych. muricata</i> Hufn.	20. <i>Metachrostis strigula</i> Bkh. (= <i>Bryoph. receptricula</i> Hb.) <i>Euxoa baja</i> F. <i>Polia aliena</i> Hb. <i>Pachetra fulminea</i> F. (subsp. bombycina Ev.) (= <i>Mam.</i> <i>eucophaea bombycina</i> Ev.) <i>Tholera cespitis</i> F.
5. <i>Ptych. sylvestraria</i> Hb. (= <i>straminata</i> Tr.) <i>Ptych. fuscovenosa</i> Goeze (= <i>interjectaria</i> B.) <i>Cosymbia orbicularia</i> Hb. ²⁾ <i>Cidaria obeliscata</i> Hb. <i>Cidaria spadicearia</i> Schiff.	25. <i>Epia irregularis</i> Hufn. ²⁾ <i>Hyssia cavernosa</i> Ev. ²⁾ <i>Cucullia asteris</i> Schiff. ²⁾ <i>Oligia latruncula</i> Hb. ²⁾ <i>Athetis selini</i> Bsd.
10. <i>Horisme vitalbata</i> Schiff. <i>Boarmia bistortata</i> Goeze <i>Lithina chlorosata</i> Sc. (= <i>Phas. petrararia</i> Hb.) <i>Aspilates formosaria</i> Ev. <i>Eucharia casta</i> Esp.	30. <i>Apamea paludis</i> Tutt. ¹⁾ <i>Enargia abluta</i> Hb. <i>rufula</i> Stgr. (= <i>imbuta rufula</i>). <i>Porphyrinia noctualis</i> Hb. (= <i>paula</i> Hb.) ²⁾ <i>Plusidia cheiranthi</i> Tausch.
15. <i>Pelosia muscerda</i> Hufn. <i>Celama cicatricalis</i> Tr. ²⁾ <i>Celama confusalis</i> Hs. <i>Celama centonalis</i> Hb. <i>Chamaep. menyanthidis</i> View.	34. <i>Schrankia turfosalis</i> Wocke.

II. Види, що їх знаходження на Україні стверджується:

Oporina autumnata Bkh. — досі показана тільки із знаком (?) для Поділля (Храневич та Богацький 1924, ст. 29).

Cucullia lucifuga Hb. — вказує лиш Fleck 1901, р. 130 взагалі для України („in der Ukrain“).

III. Окрім того, треба вказати ще на деякі види цікаві для Чернігівщини з того або іншого боку:

Polygonia l-album Esp. [вказується лиш для Новоград-Волинського (Ксенжопольській 1911, ст. 33)], *Arg. pandora* Schiff., *Stauropus fagi* L., *Acid. virgulata* Schiff. (= *strigaria* Hb.) [у межах України відома тільки

¹⁾ Цей вид визначено за генітальним апаратом (див. Pierce 1909, р. 34, pl. IX; Petersen 1914). На Україні *A. paludis* Tutt. є звичайна, але справжня *A. nictitans* Bkh. трапляється дуже рідко.

²⁾ Для цих видів є в літературі непевні вказівки на знаходження їх взагалі у межах південної Росії (див. Eversmann 1858, Staudinger u. Rebel 1901, Fleck 1901, Ламперт 1913), але до цього району належала не тільки Україна.

для Волини (Fleck 1901, p. 155)], *Gnophos ambiguata* Dup. subsp., *Diast. artesiaria* Schiff., *Orgyia ericae* Germ. *Arsilonche albovenosa* Goeze, *Euxoa cursoria* Hufn., *Eux. candellarum* Stgr. *Eurois prasina* F., *Pol. splendens* Hb. *Atethmia ambusta* F. [вказівка для Одеси й Київa (Fleck 1901 p., 123) ¹⁾] та для Поділля (Храневич та Богацький 1924, ст. 23)], *Parastichtis pabulatricula* Brahm. [вказується у межах України лиш для м. Овруч на Волині (Ксенжопольській 1913, ст. 64)], *Sidemia zollikoferi* Frr. ab. *internigrata* Warren ²⁾, *Athetis furvula* Hb. (= *Car. lenta* Tr.), *A. terrea* Frr., *Archanaera algae* Esp. (= *Non. саппае* O.) [вказується тільки для м. Вінниці на Поділля (Тушинъ и Раевській 1915, ст. 78)], *Char. delphinii* L., *Catocala puerpera* Giorna.

На жаль, в звязку з тим, що я через деякі причини мусів поспішитися з друкуванням цієї праці, я не маю спромоги тепер докладніше проаналізувати видовий склад мого списку.

Головна стація, що серед неї мені доводилось збирати лускокрильців — це сосновий бір і, звичайно, як можна переконатися з списку, я виявив усіх головніших шкідників сосни з ряду *Lepidoptera* ³⁾, але протягом усього часу моїх спостережень у межах Старосільського лісництва, жаден з цих шкідників не розмножувався остільки щоб зробити хоч найменшу шкоду лісовому господарству.

ЗНАХОДИЩА.

Остерський повіт:

Біловіддя — ур. на повідних придніпрянських луках біля с. Старосілля у берега протоки Домаха проти Межигір'я.

Бровари — містечко у південній частині повіту при соші Київ-Чернігів.

Воропаєво — село на правому березі р. Десна, нижче с. Жукин.

Видра Велика — велике довге болото у Чернинській лісовій дачі поміж долинами рр. Дніпро та Десна.

Глядини — озера Прямий та Кривий Глядини біля Старосілля поміж Гористим та великим лісом.

Гористе — ур. коло Старосілля. Сосновий бір (кв. 48 — 52 раніш, та 202, 203 тепер) на піскуватих горбах. У цьому урочищі садиба старосільського лісничого, де й міститься Дніпрянська Біологічна Станція У. А. Н. (2 верстви на південь від Старосілля).

Дарниця — зал. ст. Київ-Московської зал., перша від м. Київa за р. Дніпром дачна місцевість, сосновий бір.

¹⁾ Цікаво відзначити знаходище цього виду для кол. Сувалкської губерні [див. Дампф 1908, ст. 527 (за Elleder'ом)].

²⁾ Взагалі дуже рідкий в Європі вид. Відомий для України тільки для Київщини (Шелюжко 1923, ст. 3, окр. відб.) та Полтавщини (Марковъ 1903, ст. 269). Форма *internigrata* Warren відома досі тільки з Уралу (Warren, in: Seitz, III, 1911, p. 178, Taf. 41 h, fig. 4 та 5).

³⁾ див. Чч. 104, 118, 207, 218, 229, 238, 383.

Дубечня Вища — село на правому березі р. Десна, на віддаленні верстов 14 нижче від с. Жукина.

Жукин — село на правому березі р. Десна, зупинка пароплавів. Сосновий бір, що в вогких місцях переходить у чернолісся. Недалеко від с. Жукина починається болото Велика Видра.

Заклад'є-Буново — болото коло ліса біля с. Вища Дубечня.

Иструби — піскуваті горби-дюни по-над краєм придніпрянських луків, з рідким молодим соснячком та шелюгою між селами Старосілля та Сваром'є.

Княжичі — село недалеко від Броварів.

Кошари — лісове урочище верстов 6—7 від с. Жукина, місцевість болотяного характеру. часто з різноманітним черноліссям.

Кримка — ур. (лісова касарня) в північній частині кол. Старосільського лісництва (2 кварт.), верстви 3 від хутора Лебедівка.

Лебедівка — хутір, на віддаленні 4—5 верстов від с. Сваром'є, біля соснового бору.

Лимарщина — лука, біля східного узлісся Гористого, недалеко від села Хотянівки.

Миколаївська пустинь — дачна місцевість на правому березі р. Десна, перша зупинка пароплавів від м. Київ. Сосновий бір, старий дубняк, луки.

Мокрець (чи Звір'єво) — урочище верстов 7—8 від с. Чернин, у Чернинській лісовій дачі, на віддаленні 35 верстов на північ від Старосілля. На вогких місцях чернолісся. Коло болота Велика Видра.

Нікольська Слобідка — проти м. Київ перед мостом на Чернігівському березі р. Дніпра.

Ново-Московське — ур. (лісова касарня) у великому лісовому масиві Старосільського лісництва (кол. 21 кварт.).

Осещина — село на р. Десна, біля її гирла. Луки, шелюга, піски.

Пир'ново — ур., садиба та служби Дубечанського лісництва на правому березі р. Десна у сосновому лісі, верстов 18 від с. Старосілля.

Підбірня — озеро коло будинку Дніпрянської Біологічної Станції, по-над краєм луки на узліссі.

Пожарське болото — лісове болото біля хутора Лебедівка у 6 кварт. кол. Старосільського лісництва. Коло болота вільхи, береза.

Попове болото — у великому лісовому масиві, верстов 6 від Гористого (Біологічної Станції).

Просеред — острів на р. Дніпрі проти с. Старосілля.

Рибне озеро — та низка болот почасти мохових недалеко від Броварів, між сошою та Київ-Моск. заліз.

Сваром'є — село на лівому березі р. Дніпра вище с. Старосілля.

Смолярське — ур. (лісова касарня) у Чернинській лісовій дачі, недалеко від с. Чернин.

Старосілля — село на лівому березі р. Дніпра, 20 верстов від м. Київ, коло соснового бору на піщаних горбах (так зване ур. Гористе).

Стойновське — ур. (лісова касарня) у сосновому лісі біля с. Жукин.

Хотянівка — село на правому березі р. Десни, верстов за 4 від с. Старосілля.

Чернин — село на лівому березі р. Дніпра, на віддаленні 35 верст. від Старосілля. Недалеко від села починається так звана Чернинська лісова дача — багато чернолісся.

Ягідне — ур. (лісова касарня), недалеко від с. Сваром'є, сосновий бір, місцями змішаний з дубом, на вогких місцях — вільхи.

Конотіцький повіт:

Конотіп — місто, кладовище.

Гайворон — село в південній частині повіту.

Сейм — річка, верстов 7 від Конотопу.

Глухівський повіт:

Шостка — містечко.

Новгород-Сіверський повіт:

Новгород-Сіверський — місто.

Суразький повіт:

Курганівка — село, у самому північно-західньому кутку Чернігівщини.

Скорочення.

Гор. = ур. Гористе біля с. Старосілля (див. вище).

зал. ст. = залізнична станція.

кв. = квартал (лісовий).

окр. відб. = окрема відбитка.

пов. = повіт.

прим. = примірник.

Ст. = с. Старосілля.

ур. = урочище.

e l. = e larva.

f. = forma.

gen. = generatio.

gen. aest. = generatio aestiva.

m. = morpha.

Систематичний список.

TINEODEA.

Fam. *Aegeriidae* ¹⁾.

Gen. *Synanthedon* Hb.

1. *S. culiciformis* L. *Остерський нов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VI. 1919, 1 прим. на *Alnus glutinosa*. Ф. Г. Добржанський.

Fam. *Cossidae* ²⁾.

Gen. *Cossus* F.

2. *C. cossus* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. V. 1922, 1 прим. (e l.); 15. VII. 1922, 1 прим. на сосновому стовбурі. Гусениці: 29. VIII. 1921, 1 прим.; 8. VIII. 1922, 1 прим. Н. Г. Холодний; 25. VIII. 1925, 1 прим.

Gen. *Zeuzera* Latr.

3. *Z. pyrina* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VII. 1923, 1 ♀ на дорозі.

Gen. *Phragmataecia* Newm.

4. *Ph. castaneae* Hb. *Остерський нов.*: 9. VI. 1907 н. ст., (1 ♂ на світло на пароплаві. А. Розанов (у моїй колекції).

Fam. *Psychidae*.

Subfam. *Psychinae*.

Gen. *Canephora* Hb.

5. *C. unicolor* Hufn. *Остерський нов.*: с. Хотянівка, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), ок. с. Чернин, біл. с. Жукин. Мішечки скрізь часто на соснах та парканах, метелики-ж маю тільки з ур. Гористе: 20. VII. 1919, 1 ♂ (e l.) та 26. VI. 1926, 1 ♀ (e l.). *Глухівський нов.*: м. Шостка, 22. VI. 1905 н. ст. 1 ♂. Н. М. Воєкресенський.

¹⁾ Див. Dalla Torre et Strand 1925.

²⁾ Див. Dalla Torre 1923.

Gen. **Psyche** Schrk.

6. **P. viciella** Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе — на південно-східньому узліссі 52 (203) кв.). Між 13 та 21. VI. 1919 три мішечки на *Aristolochia clematitis*, 19. VI. 1927 один мішечок з живою гусеницею на *Euphorbia* sp. *Конотіпський пов.*: село Гайворон, 12. VII. 1908 н. ст., 1 ♂. П. І. Жихарев (у колекції Л. А. Шелюжка).

Subfam. Epichnopteryginae.

Gen. **Rebelia** Neul.

7. **R. species?** *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля — на придніпрянській луці 1 мішечок було здобуто шляхом кошення 19. VI. 1924 — ур. Гористе, 7 мішечків на паркані садка лісничого 29. V. 1926.

Subfam. Fumeinae.

Gen. **Fumea** Steph.

8. **F. casta** Pall. *Остерський пов.*: с. Хотянівка, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), біл. с. Жукин. Головним чином мішечки. Метеликів спостережав: 4—30. VI, з ♂♂ на світло, 4 ♀♀ е pupra.

Subfam. Talaeporiinae.

Gen. **Talaeporia** Hb.

9. **T. (?) tubulosa** Retz. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе) — 29. V. 1926, 2 мішечки на паркані садка лісничого; 5. VI. 1927, 1 мішечок на сосновому стовбурі; біл. с. Жукин — 1 мішечок, 27—28. VII. 1919. Мішечки завдовжки 15,5 — 16,5 mm.

Fam. **Cochlidionidae** ¹⁾

Gen. **Cochlidion** Hb.

10. **C. limacodes** Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), тільки гусениці: 22. VI. 1919, 2 прим. На дубовому кущі. Ф. Г. Добржанський.

Fam. **Zygaenidae** ²⁾

Gen. **Zygaena** F.

11. **Z. (Mesembrynus Hb.) purpuralis** Brünnich. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. VII. 1920, 2 ♂♂; 18. VII. 1920, 1 ♀. *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
12. **Z. (Peucedanophila Bgff.) cunarae** Esp. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 1. VII—14. VII, 4 ♂♂ та 2 ♀♀. Головним чином на квітах *Veronica*.

¹⁾ Див. van Eecke 1925.

²⁾ Див. Burgeff 1926.

13. **Z.** (*Lictoria* Bgff.) **achilleae** Esp. ab. **confluens** Dziurz. *Остерський пов.:* ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), 19. VII. 1923. 1 прим.
14. **Z.** (*Thermophila* Hb.) **filipendulae** L. subsp. **pulchrior** Verity 1921 (див. Burgeff loc. cit. p. 52). *Новгород-Сіверськ:* 1915, 5 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. **bipunctata** Selys (див. Rebel 1910, p. 446). Там-таки, 1915, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
15. **Z.** („ „ „) **lonicerae** Scheven. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14. VII. 1920, 1 ♂ та 2 ♂♂ на квітах *Origanum* та *Thymus serpyllum*.
16. **Z.** (*Polymorpha* Bgff.) **angelicae** O. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне — у лісі, 26 кв., невеликий листвяний гайочок коло росадника), 15. VII. 1920, 1 ♂; 19. VII. 1923, 1 ♂ та 1 ♀; 14. VII. 1926, 1 ♀.
17. **Z.** („ „ „) **epialtes** L. subsp. **peucedani** Esp. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (див. вище), 15—18. VII, 1920, 7 ♀♀; 19. VII. 1923, 2 ♂♂ та 2 ♀♀.
— ab. **athamantae** Esp. Там-таки, 14 і 15. VII, 1920, 3 ♂♂ та 4 ♀♀; 19. VII. 1923. 3 ♂♂ та 2 ♀♀. Головним чином на квітах *Origanum*, потім на *Thymus serpyllum* та *Scabiosa* (жовта).
З роду *Zygaena* цей вид спостережав найчастіше, не тільки 1920 та 1923 рр.

PARILIONODEA.

Fam. **Hesperidae.**

Subfam. **Hesperiinae.**

Gen. **Carcharodus** Hbn.

18. **C.** **alceae** Esp. *Новгород-Сіверськ:* 1914, 2 ♂♂. А. П. Короткевич-Гладка.
Gen. **Hesperia** F. (subgen. *Scelothrix* Rbr.).
19. **H.** (**S.**) **carthami** Hb. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3. VII. 1926, 1 ♂. Темний примірник, знизу світла смуга по-над краєм крил дуже звужена.
20. **H.** (**S.**) **serratulae** Rbr. *Остерський пов.:* ок. зал. ст. Дарниця, 24. V. 1908 н. ст. 1 ♂. Г. Г. Мигуненко; 26. V. 1917 н. ст. В. В. Совинський. Біл. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VI. 1919, 1 ♀; ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне). 1. VI. 1925, 1 ♀.
21. **H.** (**S.**) **alveus** Hb. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 15. VII. 1920, 1 ♂. *Новгород-Сіверськ:* 1914, 1 ♂ і 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
22. **H.** (**S.**) **malvae** L. *Остерський пов.:* зал. ст. Дарниця, 24. V. 1908 н. ст. Г. Г. Мигуненко, 26. V. 1917 н. ст. 1 прим. В. В. Совинський. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. V — 29. V, 6 ♂♂ і 2 ♀♀. *Новгород-Сіверськ:* 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Thanaos** Bsd.

23. **Th. tages** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 24. V. 1908 н. ст. Г. Г. Мигуненко; 26. V. 1917 н. ст. В. В. Совинський. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29. V. 1926, 2 ♂♂ *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Subfam. Pamphilinae.

Gen. **Heteropterus** Dumeril.

24. **H. morpheus** Pall. *Остерський пов.*: біл. с. Чернин (на болоті Вел. Видра коло ур. Мокрець), 17. VII. 1925, 1 ♂.

Gen. **Pamphila** F.

25. **P. palaemon** Pall. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917 н. ст. 1 ♂. В. В. Совинський.

Gen. **Adopaea** Billb.

26. **A. lineola** O. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), ок. с. Чернин (коло ур. Смолярське, коло ур. Мокрець на болоті Вел. Видра) 5. VII—23. VII, 8 ♂♂ та 1 ♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
27. **A. thaumas** Hufn. ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VI—27. VII, 2 ♂♂ та 2 ♀♀.

Gen. **Augiades** Hbn.

28. **A. sylvanus** Esp. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VI та 11. VII. 1919, 3 прим.; 6. VII. 1923, 1 ♂. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ і 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Erynnis** Schr.

29. **E. comma** L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Fam. **Papilionidae**.

Gen. **Papilio** L.

30. **P. machaon** L. (gen. I). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, с. Осещина, ок. с. Старосілля (ур. Гористе та прилегла до нього лука „Лимарщина“). 3. V—5. VI, 4 ♂♂ і 3 ♀♀. *Конопінський пов.*: с. Гайворон, 18. I та 20. II. 1916, 14. IV—12. V. 1912, -15, -17, -18, 13 ♂♂ і 18 ♀♀ (всі е l.) П. І. Жихарев.
- trans. ad m. **aestivalis** Sheljuzhko 1919 p. 123 (syn. rogeri Shel. = sphyroides Verity 1905-11, p. 12, t. 2, f. 5 і 6) (gen. II). *Остерський пов.*: біл. с. Хотянівка (у великому лісі), ок. с. Старосілля (ур. Гористе та прилеглі луки, ур. Біловіддя, у великому лісі), біл. с. Сваром'є (у лісі), ок. хут. Лебедівка (на луках), біл. с. Чернин (ур. Мокрець). 30. VI—12. IX, 9 ♂♂ і 3 ♀♀.

Гусениці: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 25. VIII. 1925, на *Peucedanum oreoselinum*.

Особливо часто траплявся цей вид в ок. Старосілля 1921 р. (gen. I).

Fam. **Parnassiidae** ¹⁾.

Subfam. **Zerynthiinae**.

Gen. **Zerynthia** Ochsenh.

31. **Z. hypermnestra** Scop. (*Thais polyxena* Schiff.) trans. ad subsp. **cassandra** Hb. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе на узліссі 52 [203] кв., а також у суміжних частинах 51 кв. та на луці „Лимарщина“ по-над краєм цих кварталів). 28. IV—29. V і навіть 1927 р. 5. VI, 54 ♂♂ та 13 ♀♀, крім того 88 ♂♂ та 25 ♀♀ не препарованих, та матеріал е л.: 10. V—26. V 1920, -24, -25 pp., 61 ♂♂ та 88 ♀♀.

Більша частина з препарованих та тих, що їх було здобуто на волі (разом з нижченаведеними аберативними примірниками ²⁾), має зверху на передніх крилах червону пляму біля *costa* (43 ♂♂ + 30 ♀♀ = 73 прим. чи 57%), з другого-ж боку теж більша частина належить до аб. **fasciata** Berger 1918, р. 13 (а саме: 74 прим. чи 58%).

Крім цього можу навести отакі аберативні форми:

- аб. **ochracea** Stgr. 17. V. 1923, 1 ♀; 9. V. 1924, 1 ♂; 17. V. 1925, 2 ♀♀, Переходові до *ochracea* примірники: 28. IV—16. V; 3 ♂♂ та 9 ♀♀.
  - аб. **subalbida** Schultz 1908 I, р. 267 ³⁾. 16. V. 1922, 1 ♂ (+ *lativittata* Schultz); 17. V. 1923, 1 ♀ (+ *meridionalis* Zelezny + *bella* Neubgr.).
  - аб. **meridionalis** Zelezny 1916 р. 20 (trans.) 9. V. 1921, 1 ♀; 7. V. 1925, 1 ♀.
  - аб. **lativittata** Schultz (loc. cit.). 5. V—17. V, 6 ♂♂ та 1 ♀; 9. V. 1921, 2 ♂♂ (+ *bella* Neubgr.). Ознаки цієї форми мають 8% загальної кількості.
  - аб. **unimaculata** Zelezny (loc. cit.). 7. V—17. V, 7 ♂♂ і 3 ♀♀ (чи 8%).
  - аб. **bella** Neubgr. 4. V—17. V, 7 ♂♂ та 9 ♀♀ (чи 16%).
  - аб. **reducta** Zelezny. 17. V. 1923, 2 ♀♀ (одна з них + *bella* Neubgr.).
  - аб. **nervaturae** α (+ *bella* Neubgr. + *subalbida* Schultz): [al. post. sinistr. supra subtusque inter M_1 et M_2 vena accessoria praesente, macula rubra inter has venas a vena accessoria in partes duas divisa]. 5. V. 1921, 1 ♀.
  - аб. **nervaturae** β. [al. post. sinistr. subtus inter M_1 et M_2 vena accessoria praesente et macula rubra divisa]. 9. V. 1921, 1 ♂.
  - аб. **nervaturae** γ. (+ trans. ad *ochracea* Stgr.) [al. post. sinistr. supra inter M_3 et Cu_1 , vena accessoria praesente, macula rubra inter M_3 et Cu_1 , in maculas duas divisa], 17. V. 1923, 1 ♀.
- Гусениці: 25. V—11. VII, на *Aristolochia clematitis* у великій кількості.

¹⁾ див. В г у к 1923.

²⁾ Загальна їх кількість: 127 прим. (82 ♂♂ + 45 ♀♀). Відносно їх і розраховано всі відсотки.

³⁾ В г у к 1923 проминув цю форму.

Перетворення на лялечок спостережав 19. VI — 21. VII.

В околицях Старосілля це багате місцезнаходження *Z. hypermnestra*.

Fam. **Pierididae**.

Gen. **Aporia** Hbn.

32. **A. crataegi** L. subsp. **karavajevi** Krul. (Krulikowsky † 1926, p. 84).
Остерський пов.: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), ок. с. Чернин. 31. V — 11. VII, 8 ♂♂ та 2 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914. А. П. Короткевич-Гладка.

Гусениці: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8. VII. 1923, спостережав гнізда з молоденькими гусеницями на садовинних деревах у садку лісничого.

Gen. **Pieris** Schrk.

33. **P. brassicae** L. (= *chariclea* Steph. = gen. I, див. Verity 1914, pp. 178, 190).
Остерський пов.: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Сваром'є (ур. Ягідне), 8. V — 22. VI, 1 ♂ та 5 ♀♀. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 20—24. IV. 1919, 3 ♂♂ та 8 ♀♀ (e l.). П. І. Жихарев.
— ab. ♂ **nigronotata** Jach¹⁾ (gen. I). Ок. зал. ст. Дарниця (біл. Рибного озера), 15. V. 1910 н. ст., 1 ♂.
— m. **lepidii** Röber (gen. II). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Хотянівка. 18. VI—18. IX, 3 ♂♂ та 8 ♀♀.
34. **P. rapae** L. (= *metra* Steph. = gen. I, див. Verity 1913 pp. 177, 178, 190).
Остерський пов.: ок. с. Старосілля (Гористе), 28. IV—25. V, 2 ♂♂ і 2 ♀♀,
Суразький пов.: с. Курганівка, 12. IV. 1918, 1 ♂ e l. Г. Г. Мигуненко.
— m. **aestivus** Verity l. c. (gen. II). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе та прилеглі луки), біл. с. Хотянівка, біл. с. Чернин. 18. VI—4. X, 14 ♂♂ та 8 ♀♀ (і ? gen. III). *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♂ та 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка. *Суразький пов.*: 29. VIII. 1917 н. ст., 1 ♀. Г. Г. Мигуненко.
— ab. ♀ **flavicans** Krul.²⁾ 1901 (= *flavida* Petersen 1902 = *flavescens* Röber 1907 = *flavescens* Verity 1905—11. = ? *crocea* Verity 1905—11, pp. XXIX, 166, 334, tab. XXXIII, f. 42). Ок. с. Старосілля (Гористе та луки), 15. V. 1926, 1 ♀, 31. VII. 1923, 1 ♀; 8. VIII. 1925, 1 ♀.
35. **P. napi** L. subsp. **vulgaris** Verity (= *napi* auct. nec L. = gen. I, див. Verity 1913 pp. 177, 190). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (Гор. та великий ліс). 26. IV—26. V, 7 ♂♂ та 11 ♀♀.
— m. **paraeae** Esp. (gen. II). *Остерський пов.*: Ок. село Старосілля (ур. Гористе та придніпрянські луки), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), біл. с. Чернин, біл. с. Воропаєво (на р. Десна). 18. VI—2. IX,

¹⁾ див. Яхонтовъ 1903, ст. 38.

²⁾ Круликовскій 1901, ст. 56.

17 ♂♂ та 16 ♀♀. Примірники з ур. Гористе (18. IX. 1919 та 9. IX. 1922, 1 ♀), можливо, належать до gen. III—своїм виглядом вони наближаються до gen. I. *Конотінський пов.*: м. Конотіп, 10. VIII. 1926, 1 ♀. А. Н. Лобочський.

Gen. *Leucochloë* Röber.

36. *L. daplidice* L. (gen. II). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (Гористе та прилеглі луки, ур. Біловіддя), ок. с. Сваром'є (ліс.), біл. с. Чернин. 1. VI—1. IX і 9. IX (остання дата 1922 р. — 1 ♀ дуже дефектна gen. II) 11 ♂♂ та 14 ♀♀. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 22. VIII. 1917 н. ст. 1 ♀. П. І. Жихарев. *Новгород-Сіверськ*: 1915, 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- m. *bellidice* O (gen. I). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. IV—10. V, 1 ♂ та 2 ♀♀.
- m. *jachontovi* Krul.¹⁾ (gen. III), ок. с. Старосілля (ур. Гористе, придніпрянські луки та лука „Лимарщина“). 30. VIII—10. IX. 1920 та 1922, 5 ♂♂ та 3 ♀♀.

Gen. *Anthocharis* V.

37. *A. cardamines* L. trans. ad subsp. *meridionalis* Verity 1905—11, p. 190, pl. XXXVIII, f. 10. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, Нікольська Слобідка, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 17. IV—26. V, 7 ♂♂ та 2 ♀♀.
- ab. *immaculata* Pabst. (trans.). Ур. Гористе, 17. V. 1925, 1 ♂.
- Наші *A. cardamines* тільки більш-менш наближаються до *meridionalis* Verity і вважати їх за цю расу, як це робить Ксенжопольській (1911, ст. 26) для кол. Півд.-західн. Росії на мій погляд не можливо. В ок. с. Старосілля спостережав цей вид не дуже часто.

Gen. *Gonepteryx* Leach.

38. *G. rhamni* L. subsp. *transiens* Verity 1913, pp. 179, 180, 190. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, придніпрянські луки, великий лісовий масив), ок. с. Сваром'є (ліс, між иншим біл. ур. Ново-Московське), ок. хут. Лебедівка (ліс біл. ур. Кримка), ок. с. Вища Дубечня (ліс біл. ур. Пирново), біл. с. Жукин, біл. с. Чернин. 30. VI—1. XI та після зимування 13. IV—17. V і навіть до 21. VI (коли 1919 р. було здобуто одного дуже дефектного ♂). 6 ♂♂ та 2 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Colias* F.

39. *C. hyale* L. trans. ad subsp. *meridionalis* Krul. (gen. II). *Остерський пов.*: ок. с. Хотянівка (на полях), ок. с. Старосілля (ур. Гористе та лука „Лимарщина“, придніпрянські луки), біл. хут. Лебедівка (на луках).

¹⁾ Див. Круликовській 1907, ст. 57 (окр. відб.) та Krulikowsky 1908, p. 3.

16. VII—10. IX, 5 ♂♂ та 2 ♀♀. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 20—24. VIII. 1905 н. ст., 3 ♂♂. П. І. Жихарев. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♂♂. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. **flavofasciata** Lambill (Rebel 1910, p. 14). Ок. с. Старосілля (Гористе), 12. VIII. 1926, 1 ♀.
- m. **vernalis** Verity (gen. I, див. Verity 1905—11, p. 222, pl. XLVII, f. 32 ♂). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця (біл. Рибного озера), біл. с. Княжичі (на полях), ок. с. Старосілля (ур. Гористе та прилеглі луки). 9. V—26. V, 8 ♂♂.
- ab. **unimaculata** Tutt (див. Rebel l. c.). Біл. с. Старосілля, 9. V. 1925, 1 ♂.
- m. **supervacanea** Krul. (gen. III, див. Krulikowsky 1908, p. 3). Біл. с. Старосілля (лука Лимарщина коло ур. Гористе). 30. VIII—14. IX, 13 ♂♂ та 12 ♀♀.
- ab. **flavofasciata** Lambill. + ab. **unimaculata** Tutt. 9. IX. 1922, 1 ♂.
- ab. ♀ **inversa** Alph. (trans.). 9. IX. 1922, 1 ♀.
40. **C. crocens** Fourcr. (= edusa F. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, у великому лісі біл. оз. Глядини, на Поповому болоті, а головн. чином на придніпрянських луках та на луці Лимарщина), біл. с. Сваром'є (на луці), біл. хут. Лебедівка (ліс). 30. VII—13. X, 10 прим.
41. **myrmidone** Esp. (gen. II—trans. ad subsp. **ermak** Gr. Gr.) *Остерський пов.*: ок. с. Хотянівка, ок. с. Старосілля (ур. Гористе та великий ліс), біл. с. Сваром'є (ліс). 30. VI—24. VIII, 11 ♂♂ та 15 ♀♀ і ?gen. III: 1, 2. IX. 1920, 3 ♀♀; 28. VIII. 1921, 1 ♀ (ур. Гористе). *Глухівський пов.*: м. Шостка, 6. VIII, 1906 н. ст. 1 ♂ Н. М. Воскресенський. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♂♂ та 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. **micans** Röber (in Seiz: p. 69). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 6—9. VIII. 1919, 2 ♂♂.
- ab. ♀ **alba** Stgr. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14. VII—5. VIII, 11 ♀♀ та ?gen. III: 1, 2. IX. 1920, 1 ♀. *Глухівський пов.*: м. Шостка, 6. VIII. 1906 н. ст. 1 ♀. Н. М. Воскресенський. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- m. **verna** Verity 1911 („Mai“) = **vernalis** Ksienzh. 1911 („Juli“) ¹⁾ (gen. I). *Остерський пов.*; ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе та великий ліс). 9. V—20. VI, 7 ♂♂ та 4 ♀♀.
- Гусениця: ок. с. Старосілля (Гористе). 1. IX. 1920 на *Cytisus biflorus*.

Gen. **Leptidia** Billb.

42. **L. sinapis** L. (gen. II). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), ок. с. Чернин (болото Видра біл. ур. Мокрець). 21. VI—24. VII, 8 ♂♂ та 8 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

¹⁾ Див. Verity 1905—11, p. XII та 358 і Кеенжопольській 1911, ст. 30 (окр. відб.). Пріоритет має назва Verity.

- m. **lathyri** Hb. (gen. I). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 28.IV—26.V, 9 ♂♂ та 6 ♀♀.

Фам. **Lycaenidae**.

А) Theclini.

Gen. **Callophrys** Billb.

43. **C. rubi** L subsp. **virgatus** Verity (=rubi rubi auct. nec L., див. Verity 1913, pp. 187, 191). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 28.IV—30.V, 6 прим. *Глухівський пов.*: м. Шостка 9 та 10.V.1907, 2 прим. Н. М. Воскресенський. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. **inferopunctata** Tutt. (див. Vorbrodt 1911 p. 111 та Osthelder 1925 p. 136). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16.V.1922, 1 прим., 9.V.1924, 1 ♀.
- ab. **bipunctata** Tutt (loc. cit.). Гористе, 4—16.V, 6 прим.
- ab. **unipuncta** Tutt. (див. Osthelder 1925 p. 136). Гористе, 16.V.1922, 1 прим.
- ab **immaculata** Fuchs. Гористе, 15.V.1922, 1 прим.; 9.V.1924, 1 прим.

Gen. **Thecla** F.

44. **Th. ilicis** Esp. *Остерський пов.*: ок. с. Чернин (у лісі по боках дороги до ур. Мокрець, головним чином на квітах *Lythrum*). 5.VII.1922, 5 ♂♂ та 1 ♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ і 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- В ок. с. Старосілля цього вида зовсім не спостережав.

В) Polyommagini.

Gen. **Chrysophanus** Hb.

45. **Ch. alciphron** Rott. *Остерський пов.*: бл. с. Чернин (ліс), 5.VII.1922, 1 ♂. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ та 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- З ок. с. Старосілля теж цього виду не маю.
46. **Ch. phlaeas** L. (gen. I et III). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе та придніпрянські луки), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), 4.V—19.VI, 10 прим. (gen. I); 31.VIII—10.X, 6 прим. (gen. III — ок. Ст.).
- m. **eleoides** Spuler 1908 p. 345. (gen. II). *Остерський пов.*: біл. с. Хотянівка (на полях та луках), ок. с. Старосілля (ур. Гористе та придніпрянські луки), ок. с. Сваром'є (ліс), біл. с. Чернин, біл. с. Жукин (ліс), 5.VII—2.IX, 33 прим.
- ab. **coeruleopunctata** Stgr. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 4.V—26.V, 3 прим. (gen. I); 9.VII—22.VIII, 9 прим. (gen. II); 17.IX.1919, 2 ♀♀ (gen. III). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ і 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

- ab. **elongata** Courv. (див. Rebel 1910 р. 62). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 17. IX. 1919, 1 ♂ (gen. III).
47. **Ch. dorilis** Hufn. (subsp. **orientalis** Stgr.) (gen. II). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 9. VII—5. VIII, 9 ♂♂ та 3 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ і 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- m. **vernalis** Rbl. (див. Rebel 1910 р. 63). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне). 17. V—5. VI, 3 ♂♂ та 5 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♂ і 3 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.

С) *Lycaenini*.

Gen. **Everes** Hbn.

48. **E. argiades** Pall. (gen. II). *Остерський пов.*; ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 2. IX. 1920, 1 ♀.
- m. **polysperchon** Brgstr. (gen. I). Ок. зал. ст. Дарниця, 24. V. 1908 н. ст. 1 ♂, Г. Г. Мигуненко; 26. V. 1917 н. ст. 2 ♂♂, В. В. Совинський.

Gen. **Lycaena** F.

49. **L. argus** L. (Stgr.-Rbl. 1901, р. 77, № 543). *Остерський пов.*: біл. с. Чернин (ліс коло ур. Смолярське на полянах з *Calluna vulgaris*), 5 і 6. VII. 1922, 6 ♂♂ та 1 ♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Коло с. Старосілля не бачив за весь час ані жадного примірника.

50. **L. idas** L. (= *argyrognomon* Brgstr., Stgr.-Rbl. 1901, р. 78, № 544; див. Verity 1913, pp. 189, 191). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе) 29. V—3. X, 54 ♂♂ та 28 ♀♀ (безумовно дві генерації). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 3 ♂♂ та 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Дуже звичайний вид.

51. **L. [astrarche** Bgstr. subsp.] **inhonora** Jach. (Я х о н т о в ъ 1909, ст. 252, 253). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. VI—24. VII, 11 ♂♂ та 1 ♀.
52. **L. [eros** O. subsp.] **eroides** Friv. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), 6. VII—24. VII, тільки 1919 та 1923 рр., 2 ♂♂ та 2 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
53. **L. icarus** Rott. *Остерський пов.*: ок. с. Хотянівка (великий ліс), ок. с. Старосілля (ур. Гористе, на прилеглій до нього луці Лимарщина, на придніпряньських луках, на полях біля оз. Глядини), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), gen. I: 25. V—23. VII; gen. II: 16. VII—2. IX, 19 ♂♂ та 7 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♂♂ та 3 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. **icarinus** Scriba (= *unipuncta* Courv.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VII. 1920, 1 ♂ та 1. IX. 1920, 1 ♀.

- ab. **iphis** Meig. (= unipuncta Courv.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 7 та 8. VIII. 1919, 2 ♂♂; 30. VII. 1921, 1 ♂; 9. VIII. 1922, 1 ♂. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. **tripuncta** Courv. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе) 18. VII. 1920, 1 ♂; 30. VII. 1921, 1 ♀; 8. VIII. 1922, 1 ♀; VII. 1924, 1 ♂.
- ab. **semiarcuata** Courv. Ур. Гористе, 21. VI. 1919, 1 ♀; 30. VII. 1921, 1 ♂ і 1 ♀.
- ab. **polyphemus** Esp. (= arcuata Courv.) + ab. **retrojuncta** (b) Courv. Ур. Гористе, 26. VII. 1921, 1 ♀.
- 54. **L. hylas** Esp. *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
- 55. **L. meleager** Esp. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 23. VII. 1919, 1 ♂. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♂♂. А. П. Короткевич-Гладка.
- 56. **L. coridon** Roda. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе) 9. VIII. 1919, 1 ♀; 1. IX. 1920, 1 ♂. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ і 1 ♀; 1915, 3 ♂♂. А. П. Короткевич-Гладка.
  - ab. **tripuncta** Courv. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе) 24. VII. 1919, 1 ♂.
  - ab. **quadripuncta** Courv. *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
  - ab. **marginata** Tutt. (= latimargo Courv.). *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
- 57. **L. cyllarus** Rott. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе) 26. V—21. VI, 2 ♂♂ і 2 ♀♀.
  - ab. **dimus** Bergstr. (= раucipuncta Courv.) (див. Seitz p. 319 nec Rebel 1910 p. 74). Ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917, 1 ♂.
- 58. **L. arion** L. subsp. **lutshniki** Krul. (Krulikowsky † 1926, ст. 87). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VI—26. VII, 7 ♂♂ та 3 ♀♀.
  - ab. **jasilkowskii** Norm. 14. VII. 1920, 1 ♀.
  - ab. **bipuncta** Courv. 23. VII. 1919, 1 ♂; 6. VII. 1923, 1 ♀; 11. VII. 1926, 1 ♂.
  - ab. **nigricans** Kitt. 1912 (див. Osthelder 1925 p. 157), 16 та 29. VI. 1924, 2 ♀♀.

Крім того більша частина примірників належить до аб. **elongata** Courv. У Гористому на лісових ділянках вид не рідкий.

Gen. **Cyaniris** Dalm.

- 59. **C. argiolus** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця (Г. Г. Мигуненко та В. В. Совинський), ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Чернин. Gen. I: 28. IV—26. V, 6 прим.; gen. II: 18. VI—23. VII, 5 ♂♂ та 6 ♀♀.

Fam. **Satyridae**.

Gen. **Satyrus** Latr.

- 60. **S. alcyone** Schiff. (W. V.) ¹⁾. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

¹⁾ Можливо, що цей вид слід звати „hermione L.“ (див. Verity 1913, pp. 183, 184, 191).

61. *S. dryas* Scop. (subsp. *zhicharevi* Krul. — див. Krulikowsky † 1926, ст. 86). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♂♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Pararge* Hbn.

62. *P. aegeria* L. subsp. *egerides* Stgr. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 24.V.1908 н. ст., 1 прим. Г. Г. Мигуненко.
63. *P. megera* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе—у садку лієництва), 16.VIII.1925, 1 дуже дефектна ♀. С. П. Сіверцева; там-таки, 5.VI.1927, 1 ♂. В. В. Совинський.
64. *P. maera* L. ^{syn}subsp. *vulgaris* Verity (= *maera maera* auct. nec. L., див. Verity 1913, pp. 185, 186, 191). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 25.V—20.VI, 4 ♂♂ та 4 ♀♀; gen. II: 16.VII—17.IX, 13 ♂♂ та 2 ♀♀. — ab. *obscurata* Tutt. (наближається до типової форми *maera* L. = *monoptonia* Schilde, за Verity loc. cit.). Ур. Гористе, 9.VIII.1919, 1 ♂.

Вид досить звичайний. Одного разу увечері 1 прим. прилетів на світло біля медової принади (30.VII.1921).

Gen. *Aphantopus* Wallgr.

65. *A. hyperantus* L. *Остерський пов.*: біл. с. Чернин (в ок. ур. Мокрець), 5.VII.1922, 1 ♂; 17.VII.1925, 1 ♂. Біл. с. Жукин (ліс), 27.VII.1919, 1 ♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Epinephele* Hbn.

66. *E. jurtina* L. subsp. *janira* L. (= *jurtina jurtina* auct., див. Verity 1913, pp. 184, 185, 191). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (на луці Лимарщина біля узлісся Гористого), 11.VIII.1925, одна дуже дефектна ♀. Біл. с. Чернин (ок. ур. Мокрець), 17.VII.1925, 2 ♂♂. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 3 ♀♀; 1915, 2 ♂♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Цей, взагалі найзвичайніший вид в ок. с. Старосілля, надзвичайно рідкий — там знайдено тільки одну вищезгадану самицю.

67. *E. lycan* Rott. *Остерський пов.*: біл. с. Хотянівка, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Сваром'є (ліс), біл. с. Жукин, біл. с. Чернин. 21.VI—9.IX, 49 ♂♂ та 20 ♀♀. *Глухівський пов.*: м. Шостка, 2.VIII.1906 н. ст., 1 ♀. Н. М. Воскресенський. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ та 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. ♀ *schlosseri* Voelschow. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

В ок. с. Старосілля найзвичайніший метелик.

Gen. *Coenonympha* Hbn.

68. *C. arcania* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне у лісі), біл. с. Чернин. 18.VI—24.VII, 1 ♂ і 3 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Досить рідко.

69. **C. pamphilus** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе та прилеглі луки, ур. Біловіддя), ок. с. Сваром'є (ліс), біл. с. Чернин (ок. ур. Мокрець). Gen. I: 4.V—26.VI, 26 ♂♂ та 3 ♀♀; gen. II (і ? gen. III): 5.VII—3.X, 9 ♂♂ та 6 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♂♂. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. **obsoleta** Tutt (= caesa Strand). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17.V.1925, 1 ♂.

Особин gen. II слід віднести до форми **semilyllus** Krul. (Круликовській 1907, ст. 75 та Krulikowsky 1908, р. 3), але-ж біленькі крапки знизу на задніх крилах мають не всі представники цієї генерації.

70. **C. tiphon** Rott. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (біля оз. Підбірня на придніпрянській луці поміж дубовими кущами), 17.VI.1924, 1 ♀. Біл. с. Чернин (на болоті Вел.-Видра коло ур. Мокрець), 5.VII.1922, 15 ♂♂ та 2 ♀♀; 17.VII.1925, 2 ♀♀.

На болоті Вел.-Видра 1922 р. спостережав цей вид у великій кількості.

Fam. **Nymphalidae**.

Subfam. **Nymphalinae**.

Trib. **Apaturidi**.

Gen. **Apatura** F.

71. **A. ilia** Schiff.¹⁾ *Остерський пов.*: біл. с. Чернин (на лісових дорогах до ур. Мокрець). 5 та 6.VII.1922, 3 ♂♂. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. **clytie** Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе на узліссі коло оз. Підбірня), 29.VIII.1920, 1 ♂ дуже дефектний. Біл. с. Чернин (разом з типовою формою), 5.VII.1922, 1 ♂.

В ок. с. Старосілля надзвичайно рідка—за весь час тільки один примірник.

Subfam. **Limenitinae**.

Trib. **Limenitidi**.

Gen. **Limenitis** F.

72. **L. populi** L. *Суразький пов.*: с. Курганівка, тільки гусениця VI.1913 на *Populus tremula*. Г. Г. Мигуненко (Гусениця ця не залишилась, я її не бачив, цю вказівку занотовую за словами Г. Г. Мигуненка).

---

¹⁾ Можливо, що цей вид слід звати „*iris* L.“ (див. Verity 1913 pp. 180, 181, 190).

Subfam. Vanessinae.

Trib. Vanessidi.

Gen. **Pyrameis** Hbn.

73. **P. atalanta** L. *Остерський пов.*: Нікольська слобідка 17.IV.1906 н. ст. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе, на придніпрянських луках, на піскових буграх „Иструби“, біл. оз. Глядини), ок. с. Вища Дубечня (на болоті Заклад'є-Буново, біл. ур. Пирново), ок. с. Воропаєво (на луках лівого берега р. Десна), біл. с. Жукин (ур. Кошари), ок. с. Чернин. 22.VI.1924 (удень, на ябл.-медовій принаді), 3.VII—31.X (ця остання дата 1926 року), 5 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. **fracta** Tutt. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9.IX.1922, 1 прим. Вид цей трапляється не рідко.
74. **P. cardui** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, біл. с. Хотянівка (на полях), ок. с. Старосілля (ур. Гористе, на луці Лимарщина, на придніпрянських луках, піскові бугри „Иструби“, біл. оз. Глядини та великий ліс), ок. с. Чернин. 14.V—5.VI; 18.VI.1924; 1.VII—20.X, 7 примірн. *Конотінський пов.*: м. Конотіп, 8.VII.1926, 1 ♀. А. Н. Лобоцький. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка. — Не рідко.

Gen. **Vanessa** F.

75. **V. io** L. *Остерський пов.*: Нікольська слобідка, ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 6.VII—18.IX та після зимування 17.IV—26.V, 5 прим. *Конотінський пов.*: біл. м. Конотіп (коло р. Сейм, верстов 7 від міста), 11.VII.1926, 4 прим. А. Н. Лобоцький. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 прим. А. П. Короткевич-Гладка. — Не дуже часто.
76. **V. urticae** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Чернин. 24.VI.1919, 1 прим. е рурра, 5.VII—15.VIII, 17.IX—4.X та після зимування 28.IV.1925, 7 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка. — Часто.
77. **V. polychloros** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Чернин. 16.VI—2.VIII та після зимування 13.IV—5.V, 5 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914. А. П. Короткевич-Гладка. *Суразький пов.*: с. Курганівка, 14.VII.1913 н. ст. Г. Г. Мигуненко.
Гусениця: с. Курганівка, VI, 1913. Г. Г. Мигуненко.
Метелик охоче сідає на кору дубів, де тече сік, а так само (у день) на ябл.-медову принаду. Досить часто.
78. **V. xanthomelas** Esp. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 10.VII.1922, 1 ♂ на стовбурі дуба, де витікав сік; 5.VII.1923, 1 ♀ на квітах *Thymus serpyllum*; 27.VI.1924, 1 ♂ на ябл.-медових принадах. Вид рідкий, спостережав тільки ці три рази.

79. *V. antiopa* L. *Остерський пов.*: Нікольська слобідка, ок. зал. ст. Дарниця (Н. М. Воскресенський), біл. с. Хотянівка, ок. с. Старосілля (ур. Гористе та на острові на Дніпрі проти Межигір'я), біл. с. Сваром'є (ліс), ок. хут. Лебедівка (біл. ур. Кримка), 24.VI—2.X та після зимування 13.IV—10.V, 14 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, з прим. А. П. Короткевич-Гладка. — Досить часто, особливо 1922 р. Головним чином біля дубів, де тече сік.

Gen. *Polygonia* Hbn.

80. *P. l-album* Esp. *Суразький пов.*: с. Курганівка, тільки 1 прим. гусениці, але-ж не зовсім типового вигляду. Г. Г. Мигуненко.
81. *P. c-album* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), gen. I aest.: 16.VII.1923; gen. II hiemalis¹⁾: 16 та 20.IX. Біл. с. Чернин (ок. ур. Мокрець), gen. I aest.: 5.VII.1922, 1 ♂ і 1 ♀. *Новгород-Сіверськ*: gen. I aest. 1915, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка. — Досить рідко.
- ab. *hutchinsoni* Robson. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28.VI.1924, 1 ♀ (найсвітліший примірник gen. I aest.).

Gen. *Araschnia* Hbn.

82. *A. levana* L. m. *prorsa* L. (gen. II). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21.VIII.1924, 1 ♂. Тільки цей примірник.

Trib. Argynnidi.

Gen. *Melitaea* F.

83. *M. maturna* L. *Суразький пов.*: с. Курганівка, 25.VI—11.VII.1913 н. ст., 2 ♂♂ і 1 ♀ (e l.). Г. Г. Мигуненко (у колекції Л. А. Шелюшко).
84. *M. cinxia* L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне). 25.V—24.VII, 34 ♂♂ та 15 ♀♀.

Гусениця: ур. Гористе. 8.V.1921, 1 прим.; 5.VI.1927, 1 прим. Ляльковий період 15—16 днів. — Вид звичайний.

85. *M. didyma* O.²⁾ *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, на луці Лимарщина біля узлісся Гористого й тільки один раз, 1 ♀, на придніпрянських луках), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), ок. с. Жукин (ліс). Gen. I: 17.V—17.VIII, 118 ♂♂ та 154 ♀♀; gen. II: 21.VIII 1924, 1 ♂; 30.VIII—2.IX.1920, 7 ♂♂ та 3 ♀♀. Цю другу генерацію спостережав тільки у Гористому 1920 та 1924 рр. і в дуже обмеженій кількості. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ і 1 ♀ А. П. Короткевич-Гладка.

¹⁾ Дав. G ö n n e r 1925 р. 19 [„Wintergeneration (2.)“].

²⁾ Дав. Skala 1907, Bramson 1910.

- ab. **minor** Ksienzh. (Ксенжопольській 1911, ст. 37). Ур. Гористе, 26.VII.1921, 1 ♂; 18.VII.1924, 1 ♂; 21.VII.1925, 1 ♂.
- ab. **speciosa** Schultz 1908 II, p. 91 (trans.). Ур. Гористе, 11.VII.1926, 1 ♂; остання декада VI.1924, 1 ♀ (e pupa).
- ab. **tenuisignata** Skala 1907, pp. 310—311, Taf. IV, Fig. 5 ♂. Уроч. Гористе, 18.VI—30.VI.1924, 6 ♂♂; 11.VII.1926, 1 ♂. Ці примірники наближаються до subsp. *neera* F. d. W.
- ab. **latolimbata** Sov. nom. nov. pro ab. *marginata* Ksienzh. (nom. praecoc.), (Ксенжопольській 1911, ст. 37, т. II, ф. 5,6) nec Skala 1907, p. 310, Taf. IV, Fig. 4 ♂. [Diagn.: margine nigro latissimo maculisque (lunulis) nigris submarginalibus cum margine confluentibus]. Ур. Гористе, 30.VI.1924, 1 ♂ та переходові форми: 10.VII.1922, 1 ♂ 28.VI.1924, 2 ♂♂.
- ab. **marginata** Skala, loc. cit. Чимало примірників з Гористого можна віднести до цієї форми, що близька, але не ідентична з *marginata* Ksienzh. (див. вище). [Diagn.: margine nigro lato, maculis nigris submarginalibus separatis, cum margine non confluentibus].
- ab. ♀ **nigerrima** Schultz 1908 II, p. 91. Ур. Гористе 6.VIII.1919, 1 ♂; 18.VI.1924, 1 ♀.
- ab. **fasciata** Skala 1907, p. 310, Taf. IV, Fig. 3 ♂. Ур. Гористе, 29.VI.1924, 1 ♂ (e l.); 7.VII.1922, 1 ♂.
- ab. **oblongomaculata** Skala 1908, p. 238. Ур. Гористе, 17.VI.1924, 1 ♂; 21.VI.1925, 1 ♂.
- ab. ♂ **striata** Skala 1907, p. 310, Taf. IV, Fig. 1 ♂. Ур. Гористе, 28.VI.1924, 1 ♂.
- ab. **nigroguttata** Sov. nom. nov. pro ab. *striata* Ksienzh. (nom. praecoc.), (Ксенжопольській 1911, ст. 37, т. II, ф. 8) nec Skala 1907, loc. cit. [Diagn.: alis post. subtus maculis nigris permagnis in fascia dilucida media positis]. Ур. Гористе, 28.VI.1924, 1 ♂ (+ ab. *tenuisignata* Skala + ab. *minor* Ksienzh.).
- ab. **progressiva** Ksienzh. (Ксенжопольській 1911, ст. 37, т. II, ф. 7). Ур. Гористе, 10.VII.1922, 1 ♀; 31.V.1925, 1 ♀.
- ab. **interrupta** Skala 1907, p. 311, Taf. IV, Fig. 7. Уроч. Гористе, 31.V.1925, 1 ♂.

Гусениці: ур. Гористе, 13.VI—5.VII, на соснових стовбурах, готові для перетворення на лялечок, а один раз на *Cytisus biflorus*. Перетворення на лялечок спостережав 19.VI—5.VII.

Лялечки: 6.VI—10.VII, прикріплені до кори соснових стовбурів—це улюблене місце для перетворення, спостережав до 16 лялечок на одному стовбурі. Ляльковий період 9—10 днів.

Найзвичайніший в ок. Старосілля вид із денних метеликів, трапляється у масовій кількості на ділянках соснового бору. Охоче сідає на квіти *Centaurea*, *Brunella*, *Thymus serpyllum*. Одного разу спостережав до 10 прим., що сиділи на мертвій вороні.

86. **M. trivialis** Schiff. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне). Gen. I: 15.V—18.VI, 3 ♂♂ та 5 ♀♀; gen. II: 23.VII.1922, 1 ♀.
— ab. **fascelis** Esp. Ок. зал. ст. Дарниця, 26.V.1917 н. ст., 4 ♂♂, 1 ♀ (gen. I). Всю першу генерацію вважати за *fascelis* неможливо.
В ок. с. Старосілля метелик рідкий.
87. **M. aurelia** Nick. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 12.VII—24.VIII.1919, 4 ♂♂ та 4 ♀♀; 28.VI.1924, 1 ♂.
♂♂-ів визначено за копулятивним апаратом. На ділянках соснового бору головним чином 1919 р.—Рідко.
88. **M. athalia** Rott. (forma proxima ad subsp. **dictynnoides** Hormuz.¹⁾ sed alis latioribus). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Жукин. 13.VI—27.VII, 81 ♂♂ та 42 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. **progressiva** Ksienzh. (Ксенжопольській 1911, ст. 38, т. II, ф. 9). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс), 17.VI—19.VII, 4 ♂♂ і 1 ♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.— Вид звичайний.

Gen. *Argynnis* F.

89. **A. selene** Schiff. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26.V.1917 н. ст., 2 прим. Біл. с. Чернин, 5.VII.1922, 1 ♀. *Глухівський пов.*: м. Шостка, 2.VIII.1906 н. ст., 1 ♂. Н. М. Воскресенський. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
Цікаво помітити повну відсутність цього взагалі звичайного виду в ок. Старосілля.
90. **A. euphrosyne** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), 4.V—5.VI, 8 ♂♂ та 5 ♀♀.— Не дуже часто.
91. **A. dia** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 4—26.V, 9 ♂♂ та 6 ♀♀; gen. II: 21.VI—2.IX, 7 ♂♂ та 4 ♀♀. Часто.
— ab. **vittata** Spuler. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
92. **A. lathonia** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, біл. с. Хотянівка, ок. с. Старосілля (ур. Гористе та великий ліс, придніпрянські луки), ок. с. Сваром'є (ліс). Gen. I: 28.IV—22.VI, 16 ♂♂ та 4 ♀♀; gen. II: 2.VII—13.X, 9 ♂♂ та 8 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.— Часто.
93. **A. aglaja** L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
94. **A. niobe** L. (= *eris* Meig., див. Verity 1913, pp. 182, 190). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). ок. с. Сваром'є (біл. ур.

¹⁾ Див. Hormuzaki: 1898 та 1911.

- Ягідне), 31.V—12.VIII, 18 ♂♂ та 6 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. *intermedia* Gillm. Біл. с. Старосілля (ур. Гористе), 13.VI—24.VII, 7 ♂♂ та 11 ♀♀.
- ab. *cydippe* L. (= *niobe* auct. nec L., див. Verity, loc. cit.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17.VI—24.VII, 4 ♂♂ та 9 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. *obscura* Spuler. Біл. с. Старосілля (ур. Гористе), 21.VII.1925, 1 ♀ (+ ab. *intermedia* Gillm.); 18.VII.1924, 1 ♀ (+ ab. *cydippe* L.).
- Вид дуже звичайний. Найзвичайніший представник р. Argynnis. Найчастіша форма — це типова (і головним чином серед ♂♂-ів), на другому місці — *intermedia* Gillm. і рідкіша форма — *cydippe* L. (дві останні переважно серед ♀♀-ць).
95. *A. esperi* Verity (= *adippe* auct., див. Verity 1913, pp. 182, 183, 190). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- ab. *cleodoxa* O. Там-таки. 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
96. *A. raphia* L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 2 ♀♀. А. П. Короткевич-Гладка.
97. *A. pandora* Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе — на південно-східньому узліссі 52 [203] кв.), 8.VII.1922, 1 ♀, на квітах *Thymus serpyllum*. — За весь час тільки ця поодинокі самиця.

LASIOCAMPODEA.

Fam. Lasiosampidae.

Gen. Malacosoma Hb.

98. *M. neustria* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Чернин, 21.VI—27.VII, 20 ♂♂ та 2 ♀♀. *Конотінський пов.*: м. Конотін, 30.VI—12.VII.1926, 3 ♂♂ та 2 ♀♀. А. Н. Лобоцький.
- ab. *vulgaris* Borkh. (див. Grünberg, in: Seitz 1911, p. 151). Окол. с. Старосілля (ур. Гористе), 27.VI—23.VII, 10 ♂♂.
- ab. *pygi* Scop. Ур. Гористе, 22.VII.1922, 1 ♂ на світло.
- ab. *annularis* Geoffr. (= *virgata* Tutt). Ур. Гористе, 29.VI.1924, 1 ♂; 9.VII.1926, 1 ♂.

Мало не виключно на світло, льот об 11 год. увечері. 1 ♀ на кущу малини.

Гусениці: ур. Гористе, 5.V—20.VI, найчастіш на дубах, було багато у 1921 р.

Gen. Trichiura Steph.

99. *T. crataegi* L. *Суразький пов.*: с. Курганівка, 25.VIII.1913 н. ст. (e l.). Гусениця: там-таки, VI, 1913. Г. Г. Мигуненко.

Gen. Cosmotriche Hb.

100. *C. potatoia* L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Epicnaptera** Rbr.

101. **E. tremulifolia** Hb. *Суразький пов.*: с. Курганівка, VIII, 1917, тільки гусениця (1 прим.) і не зовсім типова. Г. Г. Мигуненко.

Gen. **Odonestis** Germ.

102. **O. pruni** L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Gastropacha** O.

103. **G. quercifolia** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 1.VIII.1924, 1 ♂, на світло.

Gen. **Dendrolimus** Germ.

104. **D. pini** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), 19.VI—11.VIII, 2 ♂♂ і 5 ♀♀ (з них 1 ♀, 11.VIII.1919. Н. М. Воскресенський)
— ab. **griseescens** Rbl. (див. Rebel 1910, p. 129). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 2.VII—11.VIII, 5 ♂♂ та 4 ♀♀ (з них 2 ♀♀, 11.VIII.1919. Н. М. Воскресенський).
— ab. **externofasciata** Grbg. (+ griseescens Rbl.) (див. Grünberg, in: Seitz II, 1911, p. 172). Ур. Гористе, 15.VII.1922, 2 ♀♀; 31.VII.1924, 1 ♀ (e l.).
— ab. **bilineata** Kraml. et Köhl. (+ griseescens Rbl.) (див. Osthelder p. 216). Ур. Гористе, 23.VII.1919, 2 ♂♂, на світло.
— ab. **obscura** Grbg. (див. Grünberg, loc. cit., p. 172, t. 28 c.). Ур. Гористе, 12.VII.1925, 1 ♀ (e pupa).
— ab. **unicolor-brunnea** Rbl. (див. Rebel, loc. cit.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29.VII.1923, 1 ♀; ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), 19.VI.1919, 1 ♂ і 1 ♀.

Не рідко, удень на соснових стовбурах, увечері ♂♂ на світло.

Гусениці: ур. Гористе, 15.V—3.VII, 3.X, на соснових стовбурах.

Ляльковий період: 18—20 днів.

Fam. **Drepanidae**.

Subfam. **Drepaninae**.

Gen. **Drepana** Schrk.

105. **D. falcataria** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16.V.1923, 1 ♂; 2.VII.1924, 1 ♂ і 1 ♀, у гущавині вільхи — *Alnus glutinosa*.
106. **D. binaria** Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). gen. I: 8.V.1925, 1 ♂ удень у лісі; gen. II: 6.VIII—24.VIII, 5 ♂♂ та 10 ♀♀. Головним

чином на медову принаду, почасти на світло. Найчастіше спостере-
гав 1921 р.

SPHINGODEA.

Fam. *Notodontidae*.

Gen. *Dicranura* Bsd.

107. *D. vinula* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (на острові проти Вишгорода), VII, 1922, 1 ♀, знайдена мертвою. А. П. Сіверцев. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Гусениця: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 20.VI.1919, 1 прим.
на *Rorulus tremula*. Ф. Г. Добржанський.

Gen. *Stauropus* Germ.

108. *S. fagi* L. *Суразький пов.*: с. Курганівка, VII.1913, тільки гусениця на березі. Г. Г. Мигуненко.

Gen. *Pheosia* Hb.

109. *Ph. dictaeoides* Esp. *Глухівський пов.*: м. Шостка, 2.VIII.1906 н. ст., 1 ♂. Н. М. Воскресенський.

Gen. *Notodonta* O.

110. *N. dromedarius* L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

111. *N. ziczac* L. *Конопінський пов.*: с. Гайворон, 2.III.1919, 1 ♀ (e l.). П. І. Жихарев (у моїй колекції).

Gen. *Lophopteryx* Steph.

112. *L. camelina* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (уроч. Гористе), 6.VI.1926, 1 ♂, збив з листів дуба. *Конопінський пов.*: с. Гайворон, 13.III.1919, 1 ♀ (e l.). П. І. Жихарев. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Гусениця: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18.IX.1919, 1 прим.

Gen. *Pterostoma* Germ.

113. *P. palpina* L. *Остерський пов.*: окол. с. Старосілля (уроч. Гористе), V, 1924, 1 ♂.

Gen. *Phalera* Hb.

114. *Ph. buserphala* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29.VI.1924, 1 ♂, на листку *Alnus glutinosa*; 9.VII.1926, 1 ♂, на світло.

Гусениці. Там-таки, 7.VIII—2.IX, не раз спостережав на дубах.

Перетворення на лялечок спостережав на початку вересня (IX) 1921 р.

Gen. *Pugana* O.

115. *P. anastomosis* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27.VII.1924, 1 ♂, на світло. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Fam. *Sphingidae*¹⁾.

Subfam. *Acherontiinae*.

Gen. *Herse* Oken.

116. *H. convolvuli* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 26 та 28.IX.1925, 2 ♂♂, смерком над квітами тютюну у садку лісничого.

Gen. *Acherontia* Laspeyr.

117. *A. atropos* L. *Остерський пов.*: окол. с. Старосілля (уроч. Гористе), IX, 1924, 1 ♀. П. А. Сіверцев. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 30.VIII.1914 н. ст. 1 ♂. П. І. Жихарев (у колекції Л. А. Шелюжко).

Gen. *Sphinx* L.

118. *S. pinastri* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), окол. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), біл. хут. Лебедівка (на узліссі 8 кв.), 28.V.1923 (е л.), 5—19.VI, 3.VII—11.VIII, 15 прим. (з них 1 прим. 11.VIII.1922. Ю. К. Петрушевський). Досить часто, головним чином на соснових стовбурах, смерком над квітами у садку лісничого та на світло. Безумовно у двох генераціях.

Гусениці: ур. Гористе, 6 і 22.VIII.1922, 21.VI.1924, 6.IX.1925, та молода гусениця після першої линьки 19.VI.1927. Головним чином на соснових стовбурах.

Subfam. *Ambulicinae*.

Gen. *Mimas* Hb.

119. *M. tiliae* L. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 15.VI.1909 н. ст. 1 ♂. П. І. Жихарев (у колекції Л. А. Шелюжко).

Gen. *Smerinthus* Latr.

120. *S. ocellata* L. *Конотінський пов.*: 4.VI.1917 н. ст. 1 ♀ (у колекції А. Н. Лобозького); м. Конотіп, 30.V.1926, 1 ♂; 24.VI.1926, 1 ♀, над

¹⁾ Див. Wagner 1913, 1914, 1915, 1919.

- вечір на паркані. А. Н. Лобоцький; с. Гайворон, 28.II—24.V, 1915, — 16, — 17, — 19 pp. н. ст., 4 ♂♂ та 4 ♀♀ (всі е л.). П. І. Жихарев.
— ab. *rosea* Bartel. С. Гайворон, 3.II.1916, 1 ♀ (е л.). П. І. Жихарев (у колекції Л. А. Шелюшко).

Gen. *Amorpha* Hb.

121. *A. populi* L. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 1.IV.1919, 1 ♀ (е л.). П. І. Жихарев. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Subfam. Philampelinae.

Gen. *Macroglossum* Scop.

122. *M. stellatarum* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (Гор. та великий ліс), 8.V—1.VI; 10.VII—5.X. 6 прим. Між иншим над квітами *Dianthus arenarius*, на петуніях у садку лісничого та в кімнатах дому.

Subfam. Choerocampinae.

Gen. *Celerio* Oken.

123. *C. euphorbiae* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе та придніпрянські луки), gen. I: 31.V—кін. VI; gen. II: 18.VII—3.VIII; 5 прим. почасти на світло. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, VIII, 1917, 1 ♂. П. І. Жихарев. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка. — Імаго не часто.

Гусениці: ок. с. Старос., 7.VII—4.X, часто на *Euphorbia* sp.

Ляльковий період (зимовий): коло 10 місяців.

124. *C. galii* Rott. *Остерський пов.*: окол. с. Старосілля (уроч. Гористе), 27.VII—26.VIII, 4 прим. Всі на світло. Не часто.

Гусениця: там-таки, 12.IX.1922, на *Galium*.

Gen. *Pergesa* Walk.

125. *P. elpenor* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), gen. I: 16.V.1925, 3 прим.; gen. II: 24.VII—13.VIII, 18 прим. Над квітами тютюну у садку лісничого, на світло та медову принаду. Часто. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, VIII, 1917, 1 ♂ та 2 ♀♀. П. І. Жихарев. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 3 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

— ab. *clara* Tutt. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27.VII.1925, 1 ♀, над квітами тютюну, смерком.

126. *P. porcellus* L. *Остерський пов.*: окол. с. Старосілля (уроч. Гористе), 21.VI.1924, 1 ♀ у траві. Н. Г. Холодний.

Fam. **Cymatophoridae**¹⁾.

Gen. **Cymatophora** Tr.

127. **C. duplaris** L. *Глухівський пов.*: м. Шостка, 20. VII. 1905 н. ст., 1 прим. Н. М. Воскресенський.
128. **C. or** Schiff. (= or F.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), gen. I: 9. V. 1925, 1 прим.; gen. II: 18. VII—27. VII, 3 прим. Головним чином на світло, а також на медову принаду. Досить рідко.

Fam. **Geometridae**.

Subfam. **Brephinae**²⁾.

Gen. **Brephos** Zinck.

129. **B. parthenias** L. *Новгород-Сіверськ*: 1914 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Subfam. **Hemitheinae**³⁾.

Gen. **Pseudoterps** Hb.

130. **P. pruinata** Hufn. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 28. VI. 1915 нов. ст. Ю. К. Петрушевський; ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Сваром'є (ліс), біл. с. Вища Дубечня (ур. Пирново), біл. с. Жукин. 13. VI.—7. VIII, 12 ♂♂ та 4 ♀♀.
— ab. **agrestaria** Dup. Ур. Гористе, 21. VI—18. VIII, 6 ♂♂ та 6 ♀♀.
Головним чином удень на соснових стовбурах, почасти на світло. Часто.

Gen **Hipparchus** Leach. (= Geometra L.).

131. **H. papilionaria** L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Comibaena** Hb.

132. **C. pustulata** Hufn. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VI. 1927, 2 ♂♂, на світло.

Gen. **Hemithea** Dup.

133. **H. aestivaria** Hb. (= strigata Müll.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 2. VII. 1924, 1 ♀, у чагарах *Alnus glutinosa*; 18. VI. 1927, 2 ♂♂, на світло.

Gen. **Euchloris** Hb.

134. **E. smaragdaria** F. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29. VI. 1924, 1 ♂, на світло.

¹⁾ див. Dalla Torre 1921. ²⁾ див. Prout 1912. ³⁾ див. Prout 1913.

Gen. *Thalera* Hb.

135. *Th. fimbrialis* Sc. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне). 29. VI—19. VII, 6 ♂♂. Головним чином на світло. Не часто.

Subfam. Acidaliinae ¹⁾.

Gen. *Rhodostrophia* Hb.

136. *Rh. vibicaria* Cl. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 16. VI—8. VII, 6 ♂♂ та 1 ♀.
— ab. *rubrofasciata* Hufn. (див. Prout, in: Seitz IV p. 39). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Timandra* Dup.

137. *T. amata* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, біл. озер Глядини), біл. с. Сваром'є (коло ур. Ягідне), gen. I: 5. V—4. VI. 14 ♂♂; gen. II: 20—21. VI. 1919 (? gen. I), 29. VI—8. IX, 25 ♂♂ та 19 ♀♀ (з них 1 ♂, Гор., 15. VII. 1919. Н. П. Сіверцева). Вид звичайний, часто на світло, а також на медову принаду.

Gen. *Acidalia* Tr.

138. *A. (s. str.) immorata* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 20. VI. 1919, 1 ♀; 28. VII. 1921, 1 ♂; 8. VIII. 1925, 1 ♂. Самці на світло. Рідко.
139. *A. (s. str.) rubiginata* Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе, лука „Лимарщина“, на придніпрянських луках), gen. I: 8. V—31. V, 6 прим.; 21. VI. 1925, 1 прим. та 19. VI 1927, 1 прим. (? gen. II); gen II: 1. VII—30. VIII, 53 прим.
— ab. *ochraceata* Stgr. Ок. с. Старосілля, 29. VI—29. VIII, 17 примірн. (чи 28%).

Головним чином на світло та на сухих луках з *Artemisia* та *Galium*. Дуже звичайний вид.

140. *A. (s. str.) marginepunctata* Goeze. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, великий ліс), біл. с. Сваром'є (ліс), gen. I: 9. V.—15. VI, 15 прим.; gen. II: 14. VII—22. VIII, 47 прим. Удень головним чином на соснових стовбурах, рідко на дубах, також на парканах; увечері головним чином на світло, рідко на медову принаду. Також дуже звичайний вид.
*141. *A. (s. str.) incanata* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. VII. 1920, 1 ♂ на світло; 9. VIII. 1922, 1 ♀; 19. VIII. 1925, 1 ♀ на світло. Рідко.
142. *A. (s. str.) floslactata* Hw. (= *remutaria* Hb.) *Остерський пов.*: ок. с. Сваром'є (ліс біл. ур. Ягідне), 19. VI. 1919, тільки 1 ♀.
143. *A. (s. str.) immutata* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. хут. Лебедівка (болото Пожарське на 6 кв. кол. Старосільського

¹⁾ див. Prout in: Seitz IV, 1912—1913.

- лісництва), біл. с. Чернин (болото Велика Видра коло ур. Мокрець). 29. VI—15. VIII, 14 ♂♂ та 4 ♀♀ (з них 1 ♂ у Гористому 7. VII. 1922. Ю. К. Петрушевський). На болоті Видра спостережав у великій кількості, біля Старосілля не часто й тільки на світло.
144. **A. (s. str.) virgulata** Schiff. (=strigaria Hb.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VIII. 1921, 1 ♀; 19. VIII. 1922, 1 ♂. Рідко й тільки на світло.
145. **A. (s. str.) nigropunctata** Hufn. (=strigilaria Hb.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Жукин (ліс), 3. VII—7. VIII, 11 ♂♂ та 7 ♀♀. Почасти на світло. Цей вид спостережав головним чином 1919 р.
146. **A. (s. str.) flaccidaria** Z. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 31. V, 22. VI, 27. VI. 1925, 3 прим.; 27. VII.—15. VIII, 5 прим. Видимо має дві генерації. Переважно на світло, 1 прим. на медову принаду. Не часто.
147. **A. (s. str.) ornata** Sc. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 1. IX. 1920, 1 ♂. Тільки цей поодинокий примірник.
148. **A. (s. str.) decorata** Schiff. Ок. с. Старосілля (Гор.), 27. VII. 1921, 1 ♂; 23. VII. 1922, 1 ♂; 21. VI. 1924, 1 ♂.
— ab. **violata** Thnbg. Там-таки, 22. VIII. 1922, 1 ♀; 14. VIII. 1924, 1 ♂; 30. V. 1925, 1 ♂; 12. VII. 1926, 1 ♂. Примірники цієї північної форми ідентичні з примірниками з Естляндії, що їх я маю від Petersen'a, а цей останній визначив їх як *violata* Thnbg.
Видимо у двох поколіннях. Всі на світло й тільки 1 ♂ на медову принаду (21. VI. 1924). Досить рідко.

Gen. **Ptychopoda** Curt.

149. **P. (Sterrha) ochrata** Sc. Ок. с. Старосілля (Гор.), 8. VII—23. VII, 5 прим. Рідко.
- *150. **P. (s. str.) muricata** Hufn. Там-таки. 24. VII. 8 і 10. VIII. 1925. Тільки ці 3 прим. 1925 р. і всі на світло.
151. **P. (s. str.) seriata** Schrk (=virgularia Hb.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Чернин (ур. Мокрець). 14, 18, 21. VI, 2. VII—10. IX, 18. ♂♂ та 2 ♀♀. Удень на парканах, удомі; увечері головним чином на світло, а також на медову принаду.
152. **P. (s. str.) pallidata** Schiff. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. V. 1925, 1 ♂; 29. V. 1926, 1 ♂.
- *153. **P. (s. str.) sylvestraria** Hb. (=straminata Tr.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Жукин. 17. VII—29. VII, 5 прим., почасті на світло.
154. **P. (s. str.) biselata** Hufn. (=bisetata Hufn.). *Остерський пов.*: біл. с. Жукин, 27. VII. 1919, 1 ♂.
- *155. **P. (s. str.) fuscovenosa** Göze (=interjectaria B.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VI—22. VII, 11 ♂♂ та 7 ♀♀.

- Найчастіше спостережав цей вид 1919 р. Удень головним чином у дубових чагарниках, також у кропиві. Увечері на світло, рідше на медову принаду.
156. *P. (s. str.) humiliata* Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 1. VII. 1924, 1 ♀. у лісі увечері на світло ацетиленового ліхтаря; 36. VI. 1925, 1 ♂. За весь час тільки ці два примірники.
157. *P. (s. str.) degeneraria* Hb. Ок. с. Старосілля (Гористе), gen. I: 17. V. 1925, 1 ♀, на дубовому стовбурі; gen. II; 27. VII—11. VIII, 3 ♂♂ та 4 ♀♀. Більшу частину зібрано 1921 р. На світло та на медову принаду.
158. *P. (s. str.) inornata* Hw. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 5. VI. 1926, 1 ♂, на світло; 19. VI. 1924, 1 ♀, на медову принаду; 8. VII—19. VIII, 12 прим. Можливо у двох поколіннях. Не дуже часто.
159. *P. (s. str.) deversaria* HS. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 8. VI—15. VIII, 40 прим. Вид звичайний. Дуже часто на медову принаду та на світло.
160. *P. (s. str.) averstata* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Чернин (біл. ур. Мокрець). 5. VII—5. VIII, 1 ♂ та 3 ♀♀, одна з них на медову принаду.
- *ab. latefasciata* Vorbr. et Müll.-Rutz (див. Prout, in: Seitz IV, 1915 p. 418). Ок. с. Старосілля (Гористе), 19. VI. 1924, 1 ♀, на медову принаду.
- *ab. remutata* L. (= *spoliata* Stgr.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. VIII. 1920, 1 ♂, на *Alnus glutinosa*; 11. IX. 1922, 1 ♀, на світло. Біл. с. Жукин, 28. VII. 1919, 1 ♂.
161. *P. (s. str.) emarginata* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Чернин (болото Вел.-Видра біл. ур. Мокрець), біл. с. Жукин (ліс). 16—27. VII, 10 ♂♂, у підліссі з *Alnus glutinosa* та березою, а також у дубових чагарниках.

Фам. *Cosymbia* Hb.

162. *C. pendularia* Cl. *Остерський пов.*: ок. с. Жукин (біл. ур. Кошари), 28. VII. 1919, 1 ♂.
- *163. *C. orbicularia* Hb. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. VII. 1920, 1 ♂, у гушавині *Alnus glutinosa*; 7. V. 1921, 1 ♀, на сосновому стовбурі; 11. VIII, 1925, 1 ♀, на світло.
164. *C. annulata* Schulze. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. V. 1925, 1 ♂, на світло.
165. *C. porata* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе та на придніпрянських луках у дубових чагарниках). Gen. I: 7. V—5. VI, 2 ♂♂ та 3 ♀♀; gen. II: 14. VII—2. IX, 10 ♂♂ та 9 ♀♀. Удень у дубових кущах, увечері на світло та медову принаду. Часто.
166. *C. punctaria* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Сваром'є (ліс). Gen. I: 7. V—5. VI, 6 ♂♂ та 12 ♀♀; gen. II: 29. VI—23. VII, 8 ♂♂ та 8 ♀♀.

— *ab. radiomarginata* Joannis. Ок. с. Старосілля, 14. VII. 1920, 1 ♂.

Часто у листві дубів, а також у гущавинах *Alnus glutinosa*.
Увечері на світло та на медову принаду.

Subfam. Larentiinae¹⁾

Gen. *Lythria* Hb.

167. *L. purpuraria* L. (Prout, loc. cit., 1914, p. 155, Taf. 5 g.). *Остерський нов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), біл. с. Чернин. Gen. I: 28. IV. 1925, 1 ♂ та 7. V. 1925, 1 ♀; gen. II: 5. VII—1. IX, 10 ♂♂ та 7 ♀♀ (з них 1 ♂ та 1 ♀ з ок. Ст. 7. VII. 1922. Ю. К. Петрушевський). *Конотінський нов.*: біл. м. Конотін (коло р. Сейм — верстов 7 від міста), 11. VII. 1926, 1 ♂ та 1 ♀. А. Н. Лобецький. *Новгород-Сіверськ.*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
- *ab. sordidaria* Zett. (Prout, loc. cit., p. 156, Taf. 5 g, як *rotaria*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. V. 1924, 1 ♀.
- *ab. mevesi* Lamp. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14. VII—1. IX, 8 ♂♂ та 2 ♀♀.
- *ab. lutearia* Vill. (= *lutearia* Stgr.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 15. VII. 1922, 1 ♂.

Вид трапляється часто.

168. *L. purpurata* L. (gen. II). (Prout, loc. cit., p. 156, Taf. 5 g, як *cruentaria*). *Остерський нов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс), біл. с. Вища Дубечня (ур. Пирново). 1. VI—2. IX, 30 ♂♂ та 23 ♀♀ (з них 1 ♂, Гор., 13. VII. 1919. Н. П. Сіверцева).
- *ab. trilineata* Stauder 1916, p. 112. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14 та 17. VII. 1920, 2 ♂♂ та 1 ♀; 27. VII. 1926, 1 ♂; 19. VI. 1927, 1 ♂.
- *m. demaisonii* Prout (gen I). (Prout, loc. cit., p. 156: = *rotaria* auct. nec F.). *Остерський нов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе) та на луках біл. с. Осещина, 28. IV—10 V, 5 ♂♂ та 6 ♀♀.

Дуже часто, звичайніший ніж *L. purpuraria* вид.

Gen. *Ortholitha* Hb.

169. *O. mucronata* Sc. (= *plumbaria* F.). *Остерський нов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 4. V—21. VI, 14 ♂♂ та 6 ♀♀.
- *ab. extradentata* Prout (in: Seitz 1914, p. 158). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 9. V. 1921, 1 ♀.
170. *O. chenopodiata* L. (= *limitata* Sc.). *Новгород-Сіверськ.*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
171. *O. moeniata* Sc. *Новгород-Сіверськ.*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

¹⁾ див. Prout in: Seitz IV, 1913—1915.

Gen. *Minoa* Tr.

172. *M. murinata* Sc. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Сваром'є (ліс), біл. с. Вища Дубечня (ур. Пирново). Gen. I: 5. V—1. VI, 11 прим.; gen. II: 5. VII—8. VIII, 10 прим. Досить часто.

Gen. *Lithostege* Hb.

173. *L. farinata* Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. VII. 1921, 16. V. та 11. VII. 1925, 4. VI. 1926. 4 прим., виключно на світло.
174. *L. griseata* Schiff. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29. V. 1926, 1 прим., на світло.

Gen. *Anaitis* Dup.

175. *A. plagiata* L. Ок. с. Старосілля (біл. ур. Гористе на придніпрянській луці), 17. V. 1925, 1 прим. Спостережав цього метелика тільки один раз.

Gen. *Lobophora* Curt.

176. *L. halterata* Hufn. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 24 V. 1908 н. ст. 1 ♂. Г. Г. Мигуненко.

Gen. *Operophtera* Hb.

177. *O. brumata* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе та великий ліс біл. озер Глядини). 2. XI. 1924, 1 ♂; 7. XI. 1926, 1 ♂, на сосновому стовбурі; 31. X. 1927, 1 ♂ — на стовбурі верби.

Gen. *Oporina* Hb.

178. *O. autumnata* Bkh. (= *Larentia autumnata* Bkh.). *Остерський пов.*: ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), ок. хут. Лебедівка (біл. ур. Кримка). 1, 2, 7. X. 1923, 3 прим., на стовбурах дерев у змішаному лісі.

Gen. *Lygris* Hb.

179. *L. (s. str.) mellinata* F. (= *associata* Bkh.). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Cidaria* Tr.

180. *C. (Lyncometra* Prout) *ocellata* L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917 н. ст. 1 ♂; ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VI. 1919, 1 ♂; біл. с. Жукин, 27. VII. 1919, 1 ♂.
*181. *C. (Thera* Steph.) *obeliscata* Hb. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VI—22. VI, 1 ♂ та 5 ♀♀. Увечері на світло, медову принаду та коло квіток білої акації. Не часто.
182. *C. (Xanthorhoë* Hb.) *fluctuata* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. V. 1926, 1 ♀; 19. VI. 1919, 1 ♂; 5 VII—4. IX, 6 ♂♂ та 5 ♀♀. Головним

чином на світло, також удень на соснових стовбурах. Видимо у двох генераціях.

183. **C. (Xanthorhoë Hb.) quadrifasciata** Cl. *Глухівський пов.:* м. Шостка, 21. VII. 1905 н. ст. 1 ♀. Н. М. Воскресенський.
- *184. **C. („ „ „) spadicearia** Schiff. (Prout, in: Seitz 1914, p. 226, Taf. 9 e). *Остерський пов.:* ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917 н. ст., 1 прим.; ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8. V. 1925, 1 ♂. Дуже рідко.
185. **C. („ „ „) ferrugata** Cl. (Prout, loc. cit., p. 227, Taf. 9 c.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 8. V—31. V, 5 ♂♂ та 7 ♀♀; gen. II: 5. VII—27. VIII, 2 ♂♂ та 7 ♀♀.
- ab. **unidentaria** Haw. (Prout, loc. cit.). Там-таки. Gen. I: 7. V.—17. V, 6 ♂♂ та 5 ♀♀; gen. II: 5. VII—16. VIII. 2 ♂♂ та 7 ♀♀ (приблизно 50% всіх *ferrugata* належить до цієї форми).
- Переважно на світло, рідше на медову принаду. Часто.
186. **C. (Orthonama Hb.) lignata** Hb. (= *vittata* Vkh.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. VII. 1921, 1 ♂; 13. VIII. 1923, 1 ♀; 27. VII. 1924, 1 ♂. Всі на світло.
187. **C. (Euphyia Hb.) bilineata** L. ab. **infusata** Gmpbg. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 25. VII. 1919, 1 ♀. Цей поодинокий примірник за весь час!
188. **C. („ „ „) polygrammata** Vkh. (= *Phibalapteryx polygr.*). *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Сваром'є (ліс), 28. IV, 1 ♀ — на квітах абрикоса; 20. VI. 1919, 1 ♂; 19. VII—11. VIII, 2 ♂♂ та 4 ♀♀. Безумовно у двох генераціях. Не часто.
189. **C. („ „ „) rubidata** Schiff. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 13. VIII. 1921, 1 прим. на медову принаду; 22. VI. 1925, 1 прим. на світло.
190. **C. (Epirrhoë Hb.) galiata** Schiff. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 8. V.—19. VI, 5 прим.; gen. II: 9. VII—10. VIII, 4 прим. Удень на соснових стовбурах, на парканах, увечері — на світло.
191. **C. („ „ „) alternata** Müll. (= *sociata* Vkh.). *Остерський пов.:* ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (ліс), біл. с. Чернин (ок. ур. Мокрець). 4. V—24. VIII, 59 прим. Безумовно у двох генераціях. Вид звичайний. Удень на соснових стовбурах, на дубах; увечері на світло.
192. **C. (Perisoma Hb.) alchemillata** L. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Жукин. 12. VII—5. VIII, 4 прим., почасти на світло.

Gen. **Pelurga** Hb.

193. **P. comitata** L. (= *Laurentia comit.*). *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Жукин (біл. ур. Кошари). 9. VII.—26. VIII, 31 прим. *Конотінський пов.:* м. Конотіп, 5. VIII. 1926, 1 ♂. А. Н. Любоцький. *Новгород-Сіверськ:* 1915, 7 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
- Вид звичайний.

Gen. *Eupithecia* Curt.

194. *Eu. linariata* F. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VI—15. IX, 17 прим. Мало не виключно на світло. Часто.
195. *Eu. centaureata* Schiff. (= *oblongata* Thnbg.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. V. 1925, 1 прим.; 6. VII—11. VIII, 7 прим. Виключно на світло. Видимо, у двох генераціях.
196. *Eu. vulgata* Haw. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9—16. V. 3 прим.; 29. VI—17. VIII, 5 прим. Головним чином на світло. Можливо у двох генераціях.
197. *Eu. subnotata* Hb. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. VII. 1920, 1 прим.; 26. VII. 1921, 1 прим. На світло.
198. *Eu. innotata* Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 5. V. 1921, 1 прим.; 15. V. 1926, 4 прим. Всі на світло.

Gen. *Chloroclystis* Hb.

199. *Ch. rectangulata* L. *Конопінський пов.*: с. Гайворон, 22. VI. 1918. н. ст., 11 прим. П. І. Жихарев.
- ab. *cydoniata* Bkh. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14. VI. 1919, 1 прим., на паркані садка.

Gen. *Horisme* Hb.

- *200. *H. vitalbata* Schiff. (= *Phibalapteryx vitalb.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VI—30. VII, 3 ♂♂ та 1 ♀. Всі на світло.

Subfam. Geometrinae ¹⁾.

Gen. *Arichanna* Moore.

201. *A. melanaria* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 20—30. VII, 5 ♂♂ та 3 ♀♀. На стовбурах сосни та дуба, також на світло та медову принаду.

Gen. *Lomaspilis* Hb.

202. *L. marginata* L. (= *Abrahas marg.*). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917 н. ст.; ок. с. Чернин (біл. ур. Мокрець), 5. VII. 1922, 1 прим.

Gen. *Ligdia* Guen.

203. *L. adustata* Schiff (= *Abrahas adust.*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29. VIII. 1921, 1 ♀; 19. VII. 1924, 1 ♀. Тільки на світло.

Gen. *Bapta* Steph.

204. *B.* (s. str.) *bimaculata* F. ab. *brunneimargo* Prout (trans.) (див. Prout, in: Seitz 1915, p. 314). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917 н. ст., 1 прим.

¹⁾ див. Prout, in: Seitz IV, 1915.

Gen. **Cabera** Tr.

205. **C. pusaria** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), біл. с. Жукин. 26. V—6. VIII, 11 ♂♂ та 2 ♀♀. У гущавинах *Alnus glutinosa*.
206. **C. exanthemata** Sc. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. хут. Лебедівка (болото Пожарське), біл. с. Жукин. 2. VII—16. VIII, 9♂♂ та 7 ♀♀. В гущавинах *Alnus glutinosa*, а також на світло.

Gen. **Elloporia** Tr.

207. **E. fasciaria** L. (= *prosariaria* L.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. IX. 1919, 1 прим. — знайдений мертвим на дубовому стовбурі.
— ab. **cinereostrigaria** Kleem. (Prout, in: Seitz 1915, p. 322). Ок. с. Старосілля (Гористе), 11. VI. 1926, 1 ♂, на сосновому стовбурі.

Gen. **Ennomos** Tr.

208. **E. (s. str.) autumnaria** Wrbng. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14. VIII. 1926, 1 ♀, на світло.
209. **E. (s. str.) quercinaria** Hufn. ab. **angularia** Hb. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 2. VII. 1924, 3 ♂♂, у чагарниках *Alnus glutinosa*.
210. **E. (Denderonomos Prout) erosaria** Schiff. ab. **tiliaria** Hb. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29. VI. 1924, 1 ♀, збито з листви дуба.

Gen. **Plagodis** Hb.

211. **P. dolabraria** L. (= *Eurymene dolabr.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VII. 1926, 1 ♂, на світло.

Gen. **Opisthograptis** Hb.

212. **O. luteolata** L. *Суразький пов.*: с. Курганівка, 19. IV. 1918 н. ст. 1 ♀ (e. l.). Г. Г. Мигуненко.

Гусениця: там-таки, кін. VIII, на *Sorbus aucuparia*. Г. Г. Мигуненко.

Gen. **Epione** Dup.

213. **E. repandaria** Hufn. (= *apiciaria* Schiff.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VI. 1925, 1 ♀, на світло.

Gen. **Therapis** Hb.

214. **Th. flavicaria** Schiff. (= *Caustoloma flavic.*). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Pseudopanthera** Hb.

215. **P. macularia** L. (= *Venilia mac.*) subsp. **meridionalis** Galvagni (trans.) *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917 н. ст., 2 ♂♂.

Gen. *Macaria* Curt.

216. *M. notata* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. V. 1923, 1 ♂; ок. с. Жукин (біл. ур. Кошари). 28. VII. 1919, 1 прим.
217. *M. alternaria* Hb. *Остерський пов.*: ок. с. Чернин (біл. ур. Мокрець), 5. VII. 1922, 1 ♀.
218. *M. liturata* Cl. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне). 26. V.—20. VI, з ♂♂ та з ♀♀; з—18. VIII, з ♀♀. Можливо у двох генераціях. Удень на соснових стовбурах та парканах, увечері переважно на медову принаду, також на світло. Нерідко.

Gen. *Erannis* Hb.

219. *E. aurantiaria* Hb. (= *Hybernia aurant.*). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 18. X. 1925, 1 ♂.

Gen. *Lycia* Hb.

220. *L. hirtaria* Cl. (= *Biston hirt.*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 1 ♂ знайдено мертвим у павутинні на сосновому стовбурі [31. V. 1925].

Gen. *Boarmia* Tr.

221. *B. (Cleorodes Warren) lichenaria* Hufn. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. VII. 1926, 1 ♂, на світло; біл. с. Чернин, 5. VII. 1922, 1 ♂, на паркані.
222. *B. (s. str.) punctinalis* Sc. (= *consortaria* F.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. V. 1926, 1 ♂; ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), 19. VI. 1919, 1 ♂; обидва на соснових стовбурах. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
- *223. *B. (Ectropis Hb.) bistortata* Goeze. (gen. I). *Конотіпський пов.*: м. Конотіп, 25. IV. 1926, 1 ♂. А. Н. Лобоцький.
- m. *baeticaria* Scharf. (gen. II). *Остерський пов.*: ок. с. Чернин (біл. ур. Мокрець). 5. VII. 1922, 1 ♂. *Конотіпський пов.*: м. Конотіп, 6. VII—1. VIII. 1926, 8 ♀♀. А. Н. Лобоцький.
- ab. *defessaria* Frr. м. Конотіп, 25. IV. 1926, 1 ♂; 9. VII. 1926, 1 ♀. А. Н. Лобоцький.
224. *B. („ „ „) punctulata* Schiff. (= *punctularia* Hb.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. V. 1923, 1 ♂.

Gen. *Gnophos* Tr.

225. *G. (s. str.) obscurata* Schiff (= *obscuraria* Hb.) *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
226. *G. (s. str.) ambiguata* Dup. subsp. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. VII. 1921, 1 ♂; 9. VII. 1923, 1 ♀; 2. VII. 1924,

1 ♂; 9. VII. 1926, 1 ♀. Головним чином удень на соснових стовбурах, 1 ♀ увечері на світло. Рідко. Всі ці примірники темно-сірі—темніші ніж типова форма.

Gen. **Narraga** Wkr.

227. **N. fasciolaria** Hufn. (= *Fidonia fasc.*) subsp. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе та на сухій придніпрянській луці коло оз. Підбірня). Gen. I: 8. V.—5. VI, 4 ♂♂ та 1 ♀; gen. II: 28. VI—5. VIII, 24 ♂♂, 11 ♀♀. Удень на сухій луці з *Artemisia* sp., увечері виключно на світло. Особливо часто 1926 р. Всі примірники дуже темні.

Gen. **Ematurga** Ld.

228. **E. atomaria** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (коло ур. Ягідне), ок. с. Чернин (болото Вел. Видра коло ур. Мокрець). Gen. I: 28. IV—15. VI, 17 ♂♂ і 3 ♀♀; gen. II: 17. VII—8. VIII, 2 ♂♂ та 2 ♀♀.
— **ab. ustaria** Fuchs. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. VII. 1923, 1 ♂; 12. VII. 1926, 1 ♂ на світло. Ок. с. Сваром'є (ліс), 19. VII. 1923, 1 ♂.
Досить часто; головним чином удень, зрідка на світло.

Gen. **Bupalus** Leach.

229. **B. piniaria** L. f. **flavescens** B. White. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 5. V.—26. V, 20 ♂♂ та 4 ♀♀. Часто.
— **ab. ♂ tristis** Dziurz. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. V. 1923, 1 ♂; 15. V. 1926, 1 ♂.
— **ab. ♂ dziurzynskii** Koller (Prout, in: Seitz 1915, p. 400, Taf. 23 g). Ок. с. Старосілля (Гористе), 5. V. 1921, 1 ♂; 16. V. 1926, 1 ♂.

Gen. **Diastictis** Hb.

230. **D. artesiaria** Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 24. VIII. 1922, 1 ♂; 11. VII. 1925, 2 ♂♂ та 24. VII. 1925, 1 ♀. Головним чином на світло.

Gen. **Lithina** Hb.

- *231. **L. chlorosata** Sc. (= *Phasiane petraria* Hb.). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917 н. ст., 1 ♀; ок. с. Чернин (коло ур. Мокрець), 5. VII. 1922, 1 ♂.

Gen. **Chiasma** Hb.

232. **Ch. clathrata** L. (= *Phasiane clathr.*). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 26. V. 1917, н. ст., 1 ♀.

Gen. *Aspilates* Tr.

- *233. *A. (s. str.) formosaria* Ev. *Остерський пов.*: біл. с. Чернин (болото Вел. Видра коло ур. Мокрець — 70 кв. Чернинської лісової дачі — праворуч кладочок серед купини), 5. VII. 1922, 2 ♂♂.

NOCTUODEA.

Fam. *Lymantriidae*.

Gen. *Dasychira* Steph.

234. *D. fascelina* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VI. 1927, тільки 1 прим. гусениці на ситнягу у 52[233] кв.

Gen. *Orgyia* O.

235. *O. ericae* Germ. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 11. VII. 1923, 1 ♂, на світло; кін. VII, 1 ♀ (e l.) та 7. VIII. 1922, 1 ♂ (e l.).

Гусениці: Там-таки, 3. VIII. 1921, 2 прим. на *Cytisus biflorus*; 8. VII. 1922, також на *Cytisus*; 23. VII. 1922 — на сосновому стовбурі.

Опрядь знайшов теж на *Cytisus*'і 3. VIII. 1921. Ляльковий період: 14 днів.

Gen. *Stilpnotia* Westw. et Humphr.

236. ♀ *S. salicis* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (Гористе), 20. VI. 1919, 1 ♂; кол. с. Чернин знайдено мертвий примірник (5. VII. 1922.) *Конотіпський пов.*: 28. VI—6. VII. 1926, 4 ♂♂ та 1 ♂. А. Н. Лобоцький.

Gen. *Lymantria* Hb.

237. *L. dispar* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе та великий ліс), ок. с. Вища Дубечня (ур. Пирново), 30. VI—24. VIII, 9 ♂♂, 7 ♀♀. *Конотіпський пов.*: м. Конотіп, 7-14. VII. 1926, 4 ♂♂ та 2 ♀♀. А. Н. Лобоцький.

— ab. *semi-obscura* Th.-Mieg. Ок. с. Старосілля, (ур. Гористе), 27. VII. 1926, 1 ♂, на світло.

— ab. ♀ *fasciata* Rbl. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 25. VII. 1923, 1 ♀, на дубовому стовбурі.

— ab. *major* Fuchs. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 15. VII. 1926, 1 ♀ (e l.), переднє крило завдовжки — 37 mm.

— *gynandromorph*. *Конотіпський пов.*: м. Конотіп, 11. VII. 1926, перевага ♂-ця. А. Н. Лобоцький (у моїй колекції).

Гусениці: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. VI—5. VII, на дубах. 1926 р. дуже багато.

Вид дуже звичайний, часто у масовій кількості. ♂♂ літають удень, а також увечері на світло; ♀♀ сидять на стовбурах дубів, зрідка на соснах.

238. **L. monacha** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе — 51 та 52[203] кв.), ок. с. Сваром'є (кол. ур. Ягідне—20 кв.). 9. VII—6. VIII, 6 ♂♂ та 8 ♀♀; біл. с. Вища Дубечня (ур. Пирново), 30. VII. 1927, 1 ♀.
— ab. **flavoabdominalis** Schlz. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 15. VII. 1922, 1 ♀, на сосновому стовбурі.

Опрядь з живою лялечкою знайшов 7. VII. 1923.

Уперше цього шкідливого метелика було помічено у Гористому 1922 р., потім у цій-же місцевості спостережав не багато примірників 1923,—25,—26 рр. У великому лісовому масиві спостережав двічі в окол. ур. Ягідне 1922 та 1923 рр. Зрідка, головним чином на соснових стовбурах, випадково — на дубах.

Gen. **Ocneria** Hb.

239. **O. detrita** Esp. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 4. VII. 1926, 1 ♂, на світло.

Gen. **Euproctis** Hb.

240. **Eu. chrysorrhoea** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе та придніпрянські луки, де на дубових кущах), 20. VI—24. VII, 13 ♂♂ та 8 ♀♀. Дуже звичайно. Удень на дубах, а також на стовбурах сосен. Увечері багато на світло.
— ab. **punctella** Strand, in: Seitz 1910, p. 135, Taf. 21 e. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 11. VII. 1919, 1 ♂; 17. VII. 1923. 1 ♀ (e l.).
— ab. **punctigera** Teich. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 6. VII. 1923, 1 ♂ на сосновому стовбурі; 30. VI. 1926, 1 ♂, на світло.

Гусениці: Там-таки, 13, 14. VI. 1919, на дубах та на дикій груші; 5, 8. V. 1921 — багато на дубах; 15. V. 1922 — велика сила на дубах.

Fam. **Arctiidae** ¹⁾.

Subfam. **Arctiinae**.

Gen. **Coscinia** Hb.

241. **C. striata** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (Гористе), ок. с. Сваром'є (кол. ур. Ягідне), біл. с. Вища Дубечня (ур. Пирново). 5. VII.—12. VIII, 23 ♂♂ та 15 ♀♀ (з них 1 ♀, Дарн. 17. VII. 1915 н. ст. Ю. К. Петрушевський). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Більша частина примірників і поодинокий ♂ з Нов.-Сів. належать до ab. **intermedia** Spuler.

- ab. **melanoptera** Brahm. Ок. с. Старосілля (Гористе), 24. VII. 1919, 1 ♂.
— ab. (?) **pallida** Btlr. (Seitz 1910 p. 72, Taf. 13 f.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. VII. 1923, 1 ♀; 31. VII. 1923, 2 ♀♀; 21. VII. 1925, 1 ♀.

¹⁾ див. Seitz 1910 та Strand 1919, 1920, 1922.

Гусениці: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8. V. 1921, 1 прим. у траві; 20. VI. 1919, 3 прим. на сосновому стовбурі.

Вид цей трапляється досить часто.

242. **C. scribraria** L. (= *scribrum* L.). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Чернин. 5. VII—22. VII, 6 ♂♂ та 1 ♀ (з них 1 ♂, Дарн. 22. VII. 1911 н. ст., у колекції Ентомолог. Станції у Києві). Не часто.

Gen. **Phragmatobia** Steph.

243. **Ph. fuliginosa** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 7. V: 1925, 1 прим.; 11. VII—31. VII, 13 прим. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 6. IV. 1913 н. ст., 1 ♀ (e l.). П. І. Жихарев.

1 прим. дуже наближається до **borealis** Stgr., але черевце нормального кольору (Гор., 31. VII. 1924). Мало не виключно на світло. Видимо у двох генераціях.

Gen. **Eucharia** Hb.

- *244. **Eu. casta** Esp. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 4. V. 1921, 1 ♀. М. В. Шарлемань (у колекції Л. А. Шелюшко).

Gen. **Spilarctia** Btlr.

245. **S. lutea** Hufn. (= *Spilosoma lubricipeda* auct., див. Strand 1919, p. 190). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VI. 1919, 1 ♂; 19. VI. 1919, 1 ♂. Обидва примірники на світло.

Gen. **Spilosoma** Steph.

246. **S. lubricipeda** L. (= *menthastri* Esp.) (див. Strand 1919 p. 186). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 17. VI. 1915 н. ст. 1 прим. Ю. К. Петрушевський. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 4. V. 1926, 1 ♂; 18. VI. 1927, 1 ♂; 22. VI. 1919, 1 ♂; 29. VI. 1926, 1 ♂. Біл. с. Сваром'є (кол. ур. Ягідне), 19. VI. 1919, 1 ♂ на сосновому стовбурі. *Конотінський пов.*: с. Гайворон, 15. IV. 1919, 1 ♀ (e l.). П. І. Жихарев. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Мало не виключно на світло.

247. **S. urticae** Esp. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VII. 1924, 1 ♂; 17. V, 1 ♂ і 21. VIII. 1925, 1 ♀, всі на світло. *Конотінський пов.*: м. Конотін, 22. VI. 1926, 1 ♂. А. Н. Лобоцький.

Gen. **Arctinia** Eichw.

248. **A. caesarea** Goeze. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 10. V. 1924, 1 ♂, на світло.

Gen. **Diaphora** Steph.

249. **D. mendica** Cl. *Конотінський пов.*: м. Конотіп, 24. IV. 1927, 1 ♂ та 2 ♀♀ (e l.) з гусениць, що їх знайдено на початку VI. 1926 р. А. Н. Лобозький.

Gen. **Rhyparia** Hb.

250. **Rh. purpurata** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 15. VII. 1923, 1 ♂. Ю. К. Петрушевський.
— ab. **berolinensis** Fuchs (див. Seitz 1910, p. 93). *Новгород-Сіверськ*: 1913, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Diacrisia** Hb.

251. **D. sannio** L. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 17. VI. 1915 н. ст., 1 ♂. Ю. К. Петрушевський; ок. с. Сваром'є (ліс), 19. VII. 1923.

Gen. **Arctia** Schrk.

252. **A. caia** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VIII.—10. VIII, 1 ♂ і 2 ♀♀, почасти на світло.

Гусениці: Там-таки, 13. VI. 1919—у садку; 17. VI. 1924—на землі та на сосновому стовбурі.

253. **A. villica** L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. V—12. VII, 8 ♂♂ та 2 ♀♀. Удень в лісі, між иншим у гушавинах *Alnus glutinosa*, одного разу на сосновому стовбурі, головним-же чином увечері на світло. Досить часто.

Гусениці: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Сваром'є (кол. ур. Ягідне). 19 та 20. VI. 1919; 8. V. 1921.

Ляльковий період: 17 днів.

254. **A. festiva** Hufn. (= *hebe* L.). *Остерський пов.*: біл. м. Бровари 1917 р. знайдена на полі мертвою (26. V). Ок. с. Старосілля, 6. V. 1921, ♂ та ♀ in sorula, у траві. А. П. Сіверцев.

Gen. **Hipocrita** Hb.

255. **H. jacobaeae** L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Subfam. Lithosiinae ¹⁾.

Gen. **Pelosia** Hb.

- *256. **P. muscerda** Hufn. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 12 і 13. VII. 1926, 1 ♂ та 1 ♀—на світло; біл. с. Черниця, 5. VII.

¹⁾ див. Strand 1922.

1922, 1 ♀; біля с. Жукин (ур. Кошари) 28. VII. 1919, 3 ♂♂-у листві дуба.

Gen. *Eilema* Hb.

257. *E. griseola* Hb. (= *Lithosia gris.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VII. 1920, 1 ♀. В. В. Совинський; 7. VII. 1922, 1 ♂. Ю. К. Петрушевський.
258. *E. complana* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 15. VII—6. VIII, 10 прим. Переважно на світло, 1 прим. на медову принаду.
259. *E. lutarella* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), біл. с. Жукин. 19. VII—9. VIII, 15 прим. Удень головним чином у гущавинах *Cytisus biflorus*, увечері на світло. Нерідко.
260. *E. sorogcula* Hufn. *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 28. V. 1915 н. ст. 1 прим. Ю. К. Петрушевський.

Gen. *Lithosia* F.

261. *L. quadra* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 19. VI. 1919, на сосновому стовбурі; 14. VII. 1 ♂, 11 та 16. VII. 1926, 2 ♀♀ (на світло). Зрідка.

Gen. *Philea* Z.

262. *Ph. irrorella* Cl. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Miltochrista* Hb.

263. *M. miniata* Forst. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. VII. 1922, 1 ♂.

Subfam. Nolinae ¹⁾

Gen. *Roeselia* Hb.

264. *R. strigula* Schiff. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 12. VIII. 1921, 1 прим.; 21 та 22. VI. 1924, 3 прим. Виключно на медову принаду.

Gen. *Celama* Wlk.

- *265. *C. cicatricalis* Tr. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8. V. 1921, 1 прим. на сосновому стовбурі; 9 та 10. V. 1924, 3 прим. на світло; 28. IV. 1925, 1 прим. на світло.
- *266. *C. confusalis* HS. *Остерський пов.*: ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), 19. VI. 1919, 1 прим. — на сосні.

¹⁾ див. Strand 1920.

- *267. **C. centonalis** Hb. (? subsp. **atomosa** Brem.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), ок. с. Жукин. 9—27. VII, 13 прим. На молодих сосонках, на стовбурах великих сосен. Увечері на світло. Нерідко. Всі примірники ясні, з трохи розвиненим малюнком.

Фам. **Syntomididae** ¹⁾.

Gen. **Syntomis** O.

268. **S. phegea** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Жукин, ок. с. Чернин (Черницька лісова дача, ур. Мокрець). 5. VII—28. VII, 8 ♂♂ та 4 ♀♀ (з них ♂ ♀ in copula 11. VII. 1919 у Гор. А. А. Оглоблін). Багато спостережав біля Чернина 5. VII. 1922 р.

Gen. **Dysauxes** Hb.

269. **D. ancilla** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 7. VII—26. VII, 2 ♂♂ та 2 ♀♀. Між иншим у гущавинах папороти та на світло.

Фам. **Noctuidae** ²⁾.

Subfam. Acronictinae.

Gen. **Diphthera** Tr.

270. **D. alpium** Osbeck. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VI—27. VI, 3 прим. Удень на соснових стовбурах, увечері на медову принаду та на світло.

Gen. **Colocasia** Hb.

271. **C. coryli** L. (= *Demas coryli*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 1920 р. 1 мертвий примірник у павутинні на сосновому стовбурі (14. VII); 10. V. 1924, 2 прим. — на світло.

Gen. **Oxycesta** Hb.

272. **O. geographica** F. Ок. с. Старосілля (лука „Лимарщина“ біл. ур. Гористе), 12. VII. 1925, 3 ♂♂ та 2 ♀♀ (e l.).
Гусениці: Там-таки, 21. VI. 1925, багато на *Euphorbia* sp.
Ляльковий період: 17—18 днів.

Gen. **Arsilonche** Led.

273. **A. albovenosa** Goeze. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VII. 1924, 1 ♂ — на світло; ок. с. Чернин (болото Вел.-Видра

¹⁾ див. Zerny 1912 (Syntomidae).

²⁾ див. Warren, in: Seitz III, 1909—1914.

біля ур. Мокрець). 17. VII. 1925, 1 ♀-у траві серед купини; 6. VIII. 1925, 1 ♂ (e l.).

Гусениця: на болоті Видра, 17. VII. 1925, 1 прим. на рогузі (Turpha sp.).

Ляльковий період: 17 днів.

Gen. *Acronicta* Tr.

274. *A. aceris* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 26 VI—16. VII. 3 ♂♂ та 3 ♀♀. Зрідка удень на соснових стовбурах, а головним чином на медову принаду. *Конотінський пов.*: м. Конотін, 6. VII—25. VII, 1926, 3 ♂♂ та 1 ♀. А. Н. Лобоцький. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

— ab. *candelisequa* Esp. м. Конотін, 8. VII, 1 ♀ та 12. VII, 1 ♂. А. Н. Лобоцький.

275. *A. cuspis* Hb. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 18. VII. 1920, 1 ♀; 10. VII. 1924, 1 ♂. На медову принаду.

276. *A. leporina* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 29. VI. 1924, 1 ♂ на сосновому стовбурі; 30. VII. 1924, 1 ♀—також; 16. V. 1925, 1 ♂, на медову принаду.

277. *A. megacephala* F. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 18. VII. 1924, 1 ♀; 24. VII. 1925, 1 ♂—обидва примірники на медову принаду. *Конотінський пов.*: м. Конотін, 7, 8, 11. VII. 1926, 3 ♂♂ та 1 ♀. А. Н. Лобоцький.

— ab. *pulla* Strand (див. Rebel, in: Berge 1910, p. 143). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 23. VII. 1924, 1 ♂ (e l.).

278. *A. psi* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 9. V. 1925, 1 ♀; gen. II: 17. VII—15. VIII, 8 прим. Всі на медову принаду, тільки 1 прим. на сосновому стовбурі. *Конотінський пов.*: м. Конотін, 3—14. VII. 1926, 4 ♂♂ та 2 ♀♀. А. Н. Лобоцький. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

— ab. *suffusa* Tutt I, 1891, p. 21. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8. V. 1925, 1 ♀; 27. VII. 1926, 1 ♂ та 1 ♀; 30. VII. 1924, 1 ♀—всі на принаду. *Конотінський пов.*: м. Конотін, 12. V. 1926, 1 ♂—на паркані. А. Н. Лобоцький.

279. *A. tridens* Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 16. V. 1925, 1 ♂; 27. VI. 1 ♂ та 22. VII. 1924, 1 ♀; 29. VII. 1923, 1 ♀. *Конотінський пов.*: м. Конотін, 6, 12, 14. VII, 4 ♂♂. А. Н. Лобоцький.

Можливо, у двох поколіннях. Переважно на медову принаду, також на світло. Досить рідко (у Ст.).

Gen. *Chamaepora* Warren ¹⁾

280. *Ch. euphorbiae* F. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 7. V. 1921, 2 ♂♂; gen. II: 22. VII—7. VIII, 9 прим. Удень

¹⁾ див. Warren, in: Seitz III, 1909, p. 16.

на соснових стовбурах, увечері на світло, а головним чином на медову принаду. Нерідко.

- *281. **Ch. menyanthidis** View. *Конотіпський пов.*: м. Конотіп, 9. VII. 1 ♂ та 14. VII. 1926, 1 ♀. А. Н. Лобозький (у його-ж колекції).
282. **Ch. rumicis** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 8 та 9. V. 1925, 4 прим.; gen. II: 26. VI—28. VIII, 47 прим. *Конотіпський пов.*: 16. V. 1 ♂ та 8. VII. 1926, 2 ♂♂. А. Н. Лобозький.
— ab. **salicis** Curt. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. VII. 1924, 1 прим., 18. VII. 1920, 1 прим.; 6. VIII. 1921, 1 прим.

Гусениці: біля с. Старосілля на придніпрянській луці 4. X. 1919, 3 прим. на *Euphorbia* sp.

Дуже звичайний вид. Головним чином на медову принаду, рідше на світло.

Subfam. Metachrostinae.

Gen. **Metachrostis** Hb.

283. **M. fraudatricula** Hb. (= *Bryophila fraud.*). *Остерського пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 5 і 29. VI. 1926, 2 ♂♂; 18 і 19. VI. 1927, 2 прим. Всі на світло.
*284. **M. strigula** Vkh. (= *Bryophila receptricula* Hb.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 30. VII. 1921, 1 ♀ — на медову принаду, В. В. Совинський; с. Чернин, 5. VII. 1922, 1 прим. на паркані, Д. О. Белінг.
285. **M. algae** F. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе); 15. VIII. 1921, 1 ♀, на принаду.
— ab. **calligrapha** Vkh. (trans.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VIII. 1921, 1 прим. — на принаду.

Subfam. Euxoinae.

Gen. **Euxoa** Hb.

286. **Eu. segetum** Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 9. V—5. VI, 11 ♂♂ та 6 ♀♀; gen. II: 27. VII—30. IX, 28 ♂♂ та 17 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. **segetis** Hb. (Warren, in: Seitz III, 1909, p. 25, Taf. 5d.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 1 ♂; 30. VII. 1921, 2 ♂♂; 7. VIII. 1921, 1 ♂.
— ab. **fuscosa** Esp. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VII. 1921, 1 ♂; 11. VIII. 1925, 3 ♂♂.
— ab. **subatratus** Haw. (Warren, loc. cit., p. 25, Taf. 5d.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 1 ♀; 5. VI. 1926, 1 ♀; 6. VIII. 1921, 2 ♀♀.

- ab. *nigricornis* Vill. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 2 ♀♀ : 30. VII—11. VIII, 8 ♀♀.
Звичайний, що переважає на медових принадах вид, на світло — тільки в рідких випадках.
287. *Eu. cursoria* Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VII—7. VIII, 2 ♂♂ та 3 ♀♀.
— ab. *mixta* F. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 13. VIII. 1921, 1 ♀.
Головним чином на принаду й тільки 1 прим. на світло. Досить рідко.
288. *Eu. tritici* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 23. VII—21. VIII, 25 прим.
— ab. *hortorum* Steph. (Warren, in: Seitz III, 1909, p. 32). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 23. VII—11. VIII, 5 прим.
Часто; переважно на медову принаду, рідше на світло.
289. *Eu. exclamationis* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. V—21. VI, 15 прим.; 15. VII—20. VIII, 9 прим.
— ab. *brunnea* Tutt II, 1892, p. 66. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30 і 31. V. 1925, 2 ♀♀; 27. VI. 1924, 1 ♀.
Видимо у двох генераціях. Часто. Мало не виключно на принаду, дуже рідко на світло.
290. *Eu. signifera* F. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18-22. VI. 1924, 5 прим.
Виключно на медову принаду й тільки 1924 р.

Gen. *Rhyacia* Hb.

291. *Rh. vestigialis* Rott. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 12—30. VIII, 30 ♂♂ та 7 ♀♀. Переважно на принаду, але охоче й на світло. Часто.
292. *Rh. ypsilon* Rott. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. V—5. VI 1925, 4 ♂♂ та 3 ♀♀; 20. VI—30. IX, 34 ♂♂ та 41 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
Дуже звичайний вид на медових принадах, зрідка — на світло. Безумовно у двох поколіннях.
293. *Rh. pronuba* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 20 і 21. VI. 1924, 2 прим.; 30 і 31. V та 11. VIII. 1924, 3 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. *innuba* Tr. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VI. 1924, 1 прим.
— ab. *brunnea* Tutt II, 1892, p. 10'. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14. VI. 1925, 1 прим. у кімнаті будинку лісництва.
— ab. *rufa* Tutt (loc. cit.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 11. VIII. 1925, 1 прим.
— ab. *connuba* Hb. (Warren, in: Seitz III, 1909, p. 42, Taf. 9e)¹⁾. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 1 прим.

¹⁾ Цю форму раніш я помилково визначив, як *Rhyacia orbona* Hufn. (див. Со-винський, in: Белінг 1926, стор. 171), а проте й Tutt (II, 1892, pp. 96, 98—99) і Spuler (1908 p. 146) та Rebel (in: Berge 1910, p. 155) форму *connuba* Hb. зараховують до *Rh. orbona* Hufn. (= *comes* Hb.).

291. **Rh. c.—nigrum** L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 29. V—5. VI, 5 прим.; gen. II: 30. VII—28. VIII, 22 прим. Головним чином на принаду, рідше на світло.
295. **Rh. triangulum** Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VI. 1924, 1 прим., на медову принаду.
- *296. **Rh. baja** F. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3. VIII. 1921, 1 ♂, на медову принаду.
297. **Rh. plecta** L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 1 ♂; 30. VII 1921, 1 ♂. Обидва на принаду.
298. **Rh. rubi** View. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VI. 1926, 1 ♂; 30. VII та 3. VIII. 1921, 3 прим. Виключно на принаду.
299. **Rh. putris** L. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 13. VIII. 1921, 1 прим. — на принаду. *Новгород-Сіверськ:* 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
300. **Rh. ravidata** Schiff. (= *Agrotis obscura* Brahm). *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), Миколаївська Пустинь. 21. VI—12. IX, 15 прим.
На медову принаду, у домах, також на світло. Нерідко.
301. **Rh. simulans** Hufn. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), початок травня (V), 1926, 1 ♀. *Новгород-Сіверськ:* 1924, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
302. **Rh. candelarum** Stgr. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VI—16. VII, 18 прим. Мало не виключно на медову принаду, тільки 1 прим. на світло. Головним чином 1924 р.
303. **Rh. praesox** L. *Чернігівщина* (коло р. Десна), 1 ♀. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VI. 1924, 1 прим. — на принаду; 27. VII. 1925, 1 ♀ — на світло.

Gen. **Eurois** Hb.

304. **Eu. prasina** F. *Новгород-Сіверськ:* 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Naenia** Steph.

305. **N. typica** L. *Остерський пов.:* ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21 і 22. VI. 1924, 2 прим. — на медову принаду.

Gen. **Triphaena** Hb.

306. **T. fimbria** L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9—18. VIII, 3 прим.
— ab. **rufa** Tutt II, 1892 p. 92 (та Warren, in: Seitz III, 1909 p. 63, Taf. 14 i). Гор., 16. VIII. 1921, 1 ♂.
— ab. **brunnea** Tutt II, 1892 p. 93. Гор., 22. VI. 1924, 1 ♂.
Виключно на медову принаду. Досить рідко.

Subfam. Hadeninae.

Gen. *Barathra* Hb.

307. *B. brassicae* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 31. V—18. VI, 5 прим.; gen. II: 2. VII—20. VIII, 23 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
Головним чином на медову принаду, також на світло. Часто.

Gen. *Scotogramma* Smith.

308. *S. trifolii* Rott. *Остерський пов.*: біл. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 5—31. V, 5 прим.; gen. II: 15. VII—30. VIII, 32 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. *farkasii* Tr. (Warren, in: Seitz III, 1909, p. 68, Taf. 15 h.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 6, 18 та 19. VIII. 1921, 4 прим. — всі на принаду.
Вид звичайний на принаду, рідше на світло, а також коло квіток *Syringa vulgaris*.

Gen. *Polia* Tr.

309. *P. genistae* Vkh. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 2 ♂♂; 19 та 21. VI. 1924, 1 ♂ та 1 ♀. Всі на медову принаду.
310. *P. thalassina* Rott. *Новгород-Сіверськ* 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.
311. *P. dissimilis* Knoch. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 9—16. V, 42 прим.; gen. II: 9. VII—28. IX, 33 прим. *Конопинський пов.*: 31. V. 1926, 1 ♀. А. Н. Лобочський. (Всіх 76 прим. чи 41% загальної кількості — 185 прим. цього виду).
— ab. *w-latinum* Esp. (див. Warren, in: Seitz III, 1910, p. 71, Taf. 16g.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 8. V. 1925, 1 ♂, 9. V. 1921, 1 ♂; 22. VI. 1924, 1 ♂; 2. VII. 1926, 1 ♀ (? gen. II). Gen. II: 30. VII—11. VIII, 6 прим. (Всіх 10 прим. чи коло 5%).
— ab. *confluens* Ev. (див. Warren, loc. cit., Taf. 16g). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VII—22. VIII, 9 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка. (Всіх 10 прим. чи коло 5%).
— ab. *suasa* Vkh. (див. Warren, loc. cit., Taf. 16f.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 8—29. V, 36 прим. Gen. II: 29. VI. 1924, 2 ♀♀ (? gen. I); 17. VII—20. VIII, 41 прим. (Всіх 79 прим. чи 43%).
— ab. *laeta* Reuter (див. Warren, loc. cit., Taf. 16g). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 9—16. V. 1925, 8 прим.; gen. II: 28. VII. 1921, 1 прим. (на світло); 20. VIII. 1 прим. (на принаду). Мало не виключно 1925 р. та серед першої генерації. (Всіх 10 прим. чи 5%).

Найзвичайніша з Noctuidae, у великій кількості на медову принаду, зрідка на світло.

- *312. *P. aliena* Hb. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VI. 1919, 1 ♂ — на світло; 28. VI. 1924, 1 прим. — на медову принаду.

313. *P. persicariae* L. ab. *accipitrina* Esp. (= *unicolor*. Stgr.) [див. Warren, in: Seitz III, 1910, p. 72, Taf. 16 i]. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
314. *P. splendens* Hb. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 30. VII. 1921, 1 ♀; 21 та 22. VI. 1924, 1 ♂ і 1 ♀; 16. V, 31. V та 11. VIII. 1925, 1 ♂ та 2 ♀♀. Можливо у двох генераціях. Досить рідко.
315. *P. oleracea* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. V—31. V, 6 прим.; 18. VI—2. VII, 5 прим.; 29. VII—13. VIII, 9 прим. Безумовно у двох генераціях. Переважно на принаду, також на світло. Досить часто.
316. *P. nana* Hufn. (= *Mamestra dentina* Esp.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). Gen. I: 9. V. 1921, 1 ♂; 14 і 16. VI. 1919, 1 ♂ та 1 ♀. Gen. II: 30. VII—13. VIII, 6 ♂♂ та 2 ♀♀. Удень на соснових стовбурах та на парканах, увечері на медову принаду та на світло. Нерідко.

Gen. *Harmodia* Hb.

317. *H. rivularis* F. (= *Dianthoecia cucubali* Esp.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), gen. I: 16. V. 1925, 1 ♂ та 1 ♀; gen. II: 16. VII. 1920, 1 ♂; 2. VIII. 1925, 1 ♀; 5. VIII. 1919, 1 ♂. Мало не виключно на світло, тільки 1 прим. на принаду. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
318. *H. bicruris* Hufn. (= *Dianth. capsicola* Esp.). *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. V. 1925, 1 прим. на медову принаду.

Gen. *Aplecta* Guen.

319. *A. nebulosa* Hufn. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♀. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Pachetra* Guen.

- *320. *P. fulminea* F. subsp. *bombycina* Ev. (= *Mamestra leucophaea bombycina* Ev.). *Остерський пов.*: ок. зал. ст. Дарниця, 27. V. 1916 н. ст. 1 ♂. Ю. К. Петрушевський. Мало не ідентична (тільки трохи ясніша) з примірниками колекції Л. А. Шелюшко з Уральську.

Gen. *Tholera* Hb.

321. *Th. popularis* F. (= *Eripeuronia popul.*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VIII—12. IX, 10 ♂♂. Виключно на світло.
- *322. *Th. cespitis* F. *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VIII—30. VIII, 6 ♂♂. Виключно на світло. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Eria* Hb.

- *323. *E. irregularis* Hufn. (= *Dianthoecia irregul.*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе та придніпрянські луки), 20. VI—30. VII

8 прим. Головним чином на світло, одного примірника здобуто шляхом кошення на луці. Не часто.

Gen. *Trichoclea* Grote.

324. *T. albicolon* Sepp. (= *Mamestra albic.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 4. VI. 1926, 1 ♂ — на світло.

Gen. *Hyssia* Guen.

- *325. *H. cavernosa* Ev. (= *Mamestra cavern.*). *Конотинський пов.*: с. Гайворон, 16. IV—15. V, 1915,—16,—17,—18 рр. н. ст., 5 ♂♂ та 4 ♀♀ (всі е л.). П. І. Жихарев (у колекції Л. А. Шелюжко).

Gen. *Xylomania* Hmps.

326. *X. conspicillaris* L. (= *Xylomyges consp.*) ab. *intermedia* Tutt I, 1891, p. 70 (та Warren, in: Seitz III, 1910, p. 88, Taf. 21 h.). *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. V. 1925, 1 прим. на принаду.

Gen. *Monima* Hb.

327. *M. gracilis* F. (= *Taeniocampa grac.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8. V. 1925, 1 прим. на медову принаду.

Gen. *Huphilara* Hb.

328. *H. lithargyria* Esp. (= *Leucania litharg.*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3—30. VIII, 7 прим. Виключно на принаду й тільки 1921 р. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
329. *H. albipuncta* F. *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3—20. VIII. 5 прим. Виключно на принаду 1921 та 1925 рр.
330. *H. L—album* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3—30. VIII, 21 прим. Досить часто на медові принади, рідко на світло.

Gen. *Sideridis* Hb.

331. *S. conigera* Schiff. (= *Leucania conig.*). *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
332. *S. impura* Hb. *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3. VIII. 1921, 1 прим. — на світло; 16. VIII. 1921, 1 прим. — на принаду.
333. *S. pallens* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VII—18. VIII, 27 прим. — ab. *ectura* Hb. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8—11. VIII. 1925, 3 прим.

Звичайний на медову принаду, на світло-ж рідко.

Subfam. Cucullianae.

Gen. *Cucullia* Schrk.

334. *C. artemisiae* Hufn. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

335. **C. umbratica** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), Gen. I: 9. V—16. VI, 5 ♂♂ та 9 ♀♀; gen. II: 9. VII—30. VIII, 3 ♂♂ та 1 ♀ (з них 1 ♂, 9. VII. 1919. С. І. Оболенський). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
Досить часто. Удень на парканах, увечері коло квітів *Syringa vulgaris*, на світло й тільки 1 прим. на принаду.
336. **C. tanaceti** Schiff. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
337. **C. lactucae** Schiff. *Конотинський пов.*: с. Гайворон, 18—21. IV. 1919, 4 прим. (е l.). П. І. Жихарев.
338. **C. lucifuga** Hb. *Суразький пов.*: с. Курганівка, тільки гусениця. Г. Г. Мигуненко.
- *339. **C. asteris** Schiff. *Конотинський пов.*: с. Гайворон, 22. V—15. VI. 1917—18 рр., 7 ♂♂ та 1 ♀ (всі е l.). П. І. Жихарев (у колекції Л. А. Шелюшко).

Gen. **Calophasia** Steph.

340. **C. lunula** Hufn. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. IV—5. V, 21 та 22. VI, 30. VI—15. VII, 10 прим. Можливо, що розвивається у двох генераціях. Головним чином на світло, тільки одного разу на принаду.
Гусениця: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VI. 1919 на *Linaria*.
Ляльковий період: 20 днів.

Gen. **Xylina** Tr.

341. **X. vetusta** Hb. (= *Calocampa vetusta*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. IV. 1925, 1 прим.; 28. IX. 1925, 1 прим.
— ab. **albida** Spuler I, 1907, p. 261 (та Warren, in: Seitz III, 1910, p. 127, Taf. 31 c). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. IX. 1925, 1 прим.
Всі на медову принаду й виключно 1925 р.

Gen. **Crino** Hb.

342. **C. satura** Schiff. (= *Nadana porphyrea* Esp.). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Conistra** Hb.

343. **C. erythrocephala** F. ab. **glabra** Hb. (див. Warren, in: Seitz, III, 1911, p. 146, Taf. 35 g). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. V. 1924, 1 прим. — на принаду.

Gen. **Amathes** Hb.

344. **A. lota** L. (= *Orthosia lota*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. IX. 1925, 2 прим. — на медову принаду.

345. **A. circellaris** Hufn. ab. **ferruginea** Esp. (див. Warren, in: Seitz III, 1911, p. 151, Taf. 37 e). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. VIII. 1922, 1 прим.—на принаду.

Gen. **Atethmia** Hb.

346. **A. ambusta** F. (= *Cirrhoedia amb.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19. VIII. 1921, 1 ♂ —на принаду.

Gen. **Cosmia** Tr.

347. **C. fulvago** L. (= *Xanthia fulv.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18 та 27. VIII. 1921, 2 ♂♂ —на принаду.
348. **C. ocellaris** Bkh. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 10. IX. 1922, 1 ♂ —на світло.

Subfam. Amphipyginae.

Gen. **Amphipyra** Tr.

349. **A. pyramidea** L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 3. VIII. 1923 та 22. VII. 1924, 1 ♀ —на медову принаду.
350. **A. livida** F. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VII—14. IX, 9 прим. Переважно на принаду, також на світло.
351. **A. tragopoginis** L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 4. VII—18. VIII, 6 прим. Головним чином на світло, також на принаду.

Gen. **Dipterygia** Steph.

352. **D. scabriuscula** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 8—30. V, 5 прим.; 18. VI—19. VIII, 61 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Видимо у двох поколіннях. Дуже звичайний вид. Головним чином на принаду, також на світло.

Gen. **Parastichtis** Hb.

353. **P. monoglypha** Hufn. (= *Hadena monogl.*). *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 21. VI—30. VI, 9 ♂♂ та 3 ♀♀. Головним чином 1924 р. і мало не виключно на принаду, тільки 1 прим. на світло. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂; 1915, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
354. **P. lateritia** Hufn. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 14. VI—11. VII, 8 ♂♂ та 10 ♀♀. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим.; 1915, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. **dorufata** Warren (in: Seitz III, 1911, p. 166, Taf. 39 i, ♂ та ♀). *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 20. VI—1. VII. 1924, 2 ♂♂ та 2 ♀♀.

Удень на парканах, увечері на принаду, також охоче прилітає на світло. Досить часто.

355. **P. sordida** Vkh. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 16, 17 та 31. V. 1925, 3 прим. — головним чином на принаду.
356. **P. oblonga** Haw. (див. Warren, in: Seitz, III, 1911, p. 167, Taf. 40 b.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VIII. 1921, 1 ♀.
- ab. **abjecta** Hb. (див. Warren, loc. cit., Taf. 40 b.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VII та 3. VIII. 1921, 3 ♂♂.
- ab. **fribolus** Bsd. (див. Warren, loc. cit., Taf. 40 b.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. VII—15. VIII, 3 ♀♀.
- ab. **unicolor** Tutt (див. Warren, loc. cit., = Taf. 40 b.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. VII. 1921, 1 ♂; 30. VII. 1924, 1 ♀; 4. VIII. 1921, 1 ♂.
- Мало не виключно 1921 р. та всі примірники на медову принаду.
357. **P. obscura** Haw. (= *Hadena gemina* Hb.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. V. 1926, 1 ♀ — на світло.
- ab. **submissa** Tr. (див. Warren, loc. cit., p. 168, Taf. 40 d). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. VI. 1919, 1 ♂ — на світло.
358. **P. pabulatricula** Brahm. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 25. VII. 1919, 1 прим. — на світло; 28. VII. 1921, 1 ♀ — на принаду.
359. **P. basilinea** F. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 1 ♀ — на принаду. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
360. **P. secalis** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VII. та 3. VIII. 1921, 2 ♂♂; 6 VIII. 1919, 1 ♂ — всі на принаду.
- ab. **oculea** Guen. (див. Warren, in: Seitz, III, 1911, p. 171, Taf. 40 g). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біл. с. Жукин (у лісі коло ур. Стойновське). 1. VII—13. VIII, 5 прим. головним чином на принаду.
- ab. **nictitans** Esp. (див. Warren, loc. cit., Taf. 40 h). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VII. 1924, 1 прим. на принаду.
- ab. **flavo-nigra** Tutt I, 1891, pp. 93, 97. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. VII. 1921, 1 ♂ — на принаду.

Gen. *Oligia* Hb.

- *361. **O. latruncula** Hb. (= *Miana strigilis latr.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 19 та 20. VI. 1924, 2 прим. — на принаду.
- ab. **intermedia** Norm. (див. Warren, loc. cit., p. 172, Taf. 40 i). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 20. VI. 1924, 1 прим. — на принаду.
362. **O. bicoloria** Vill. ab. **reticulata** Tutt I, 1891, p. 105 (та Warren, loc. cit., p. 173, Taf. 40 l). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VII. 1921, 1 прим., на принаду.

Gen. *Sidemia* Stgr.

363. **S. zollikoferi** Frr. (= *Luperina zollikof.*) ab. **internigrata** Warren (in: Seitz III, 1911, p. 178, Taf. 41 h, fig. 4 та 5)¹⁾. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 27. VIII. 1921, 1 ♂ — на медову принаду.

¹⁾ див. також: Hampson VII, 1908 p. 448 (*Sid. zoll.* „Ab. 1“. „Urals, in Coll. Staudinger“).

Льот на принаду у цей вечір був дуже поганий, було холодно, дув вітрець, крім *S. zoll. internigrata* прилетів ще тільки 1 прим. *Cosmia fulvago* L. та *Chamaerora ruficis* L.

Мій примірник має малюнок виразніший ніж на фігурах 4 та 5 Seitz'a й дуже схожий до одного (з 2-ох) примірника цієї форми з Уральську у колекції Л. А. Шелюшко, але все ж малюнок не такий повний та виразний, як у формі, що її виображає HS., II, fig. 104.

Gen. *Trachea* Tr.

364. *T. atriplicis* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16—31. V, 5 прим.; 20—27. VI, 10. VII—18. VIII, 12 прим. Видимо у двох генераціях. Головним чином на принаду, також на світло, а вдень на парканах та стовбурах дерев (дуб). Досить часто.

Gen. *Trigonophora* Hb.

365. *T. meticulosa* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 31. V. 1925, 1 ♀; 27. VII. 1926, 1 ♀ — на принаду. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. *suffusa* Warren (in: Seitz III, 1911, p. 190, Taf. 44 a, fig. 4). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. VIII. 1922, 1 ♂ — на принаду.

Gen. *Athetis* Hb.

366. *A. furvula* Hb. (= *Caradrina lenta* Tr.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. VII—14. VIII, 60 прим. (з них 1 прим. 22. VII. 1923. Н. Г. Холодний). Найзвичайніший вид з Noctuidae, що прилітають на світло, льот коло 11 години вечора. Тільки зрідка на медову принаду.
367. *A. alsines* Brahm. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 11. VII—15. VIII. 1919—21 pp., 4 прим. Переважно на принаду.
368. *A. blanda* Schiff. (= *Caradrina taraxaci* Hb.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3—6. VIII. 1921, 5 прим. — виключно на принаду.
- *369. *A. selini* Bsd. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VI. 1927, 2 прим. — на світло.
370. *A. clavipalpis* Sc. (= *Car. quadripunctata* F.). *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VII—13. VIII, 8 прим., на світло та на принаду. *Новгород-Сіверськ*: 1915, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
371. *A. terrea* Frr. (proxima ad ab. *pergrisea* Warren, in: Seitz III, 1911, p. 212, Taf. 45 e, fig. 2, але у формі ще темнішій). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 9. VIII. 1926, 1 прим.; 10. VIII. 1925, 1 прим. Обидва на світло.

Gen. *Gortyna* Tr.

372. *G. leucostigma* Hb. (= *Helotropha leucost.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VII—3. VIII, 2 ♂♂ та 3 ♀♀. Виключно 1921 р. та на медову принаду.

Gen. **Aramea** Tr.

- *373. **A. paludis** Tutt. (= *Hydroecia paludis*). (див. Tutt I, 1891, pp. 63, 64 та Warren, in: Seitz III, 1911, p. 224, Taf. 46 b). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 6. VIII. 1921, 1 ♀ (ab. flavo-intermedia Tutt, loc. cit., p. 64). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂ (ab. flavo-paludis Tutt, loc. cit.). А. П. Короткевич-Гладка. Визначив на підставі копулятивного апарату.

Gen. **Pyrrhia** Hb.

374. **P. umbra** Hufn. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. V. 1925, 1 прим.; 5. VI. 1926, 1 прим. Обидва на принаду. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. **Calymnia** Hb.

375. **C. diffinis** L. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
376. **C. trapezina** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VII. 1924, 1 ♀ — на принаду.
- ab. **pallida** Tutt III, 1892, p. 23 (та Warren, in: Seitz III, 1911, p. 230, Taf. 47 f., fig. 6). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 20. VII. 1926, 2 ♂♂ — на світло.

Gen. **Enargia** Hb.

- *377. **E. abluta** Hb. ab. **rufula** Stgr. (= *Cosmia imbuta rufula*) (див. Warren, loc. cit. p. 234, Taf. 49 a, fig. 3). *Остерський пов.*: м. Остер, 1. VIII. 1907 н. ст. 1 ♀. А. Розанов (у моїй колекції).

Gen. **Phragmitiphila** Hmps.

378. **Ph. typhae** Thnbg. (= *Nonagria typhae*). *Суразький пов.*: с. Курганівка, 23. VIII. 1917 н. ст. 1 ♀ (e l.) та гусениця, VI, на очереті. Г. Г. Мигуненко.

Gen. **Archanara** Wlk.

379. **A. algae** Esp. (= *Nonagria cannae* V.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 8. VIII. 1921, 1 ♂ — на світло.

Subfam. Melicleptriinae.

Gen. **Chloridea** Westw.

380. **Ch. dipsacea** L. (= *Heliothis dips.*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, на луці Лимарщина, на придніпрянських луках та прилеглих полях). Gen. I: 16. V. 1925, 1 прим.; gen. II: 9.

VII—1. IX, 6 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Удень у траві, на квітах *Thymus serpyllum*; увечері — на світло.

Gen. **Chariclea** Curt.

381. **Ch. delphinii** L. *Чернігівщина*, 1 ♂, одержано від В. А. Караваєва (у моїй колекції).

Gen. **Melicleptria** Hb.

382. **M. scutosa** Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, лука „Лимарщина“, придніпрянські луки та прилеглі поля), 31. V. 1925, 1 ♂; 29. VI—13. VIII, 1 ♂ та 1 ♀ (самиця — на світло). *Копотинський пов.*: с. Гайворон, 15. IV. 1919, 1 прим. (e l.), П. І. Жихарев.

Subfam. Heliothidinae.

Gen. **Panolis** Hb.

383. **P. flammea** Schiff. (= *piniperda* Losch.). *Остерський пов.*: ок. с. Сваром'є (біл. ур. Ягідне), 19. VI. 1919, тільки гусениця, на сосні.

Subfam. Erastrinae.

Gen. **Porphyrinia** Hb.

- *384. **P. noctualis** Hb. (= *Thalprochaes paula* Hb.). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VI. 1926, 1 прим. — на світло; 5. VIII. 1927, 1 прим., на світло.
— ab. **albobasalis** Spuler I, 1907, p. 290. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VII. 1922, 1 прим., на світло; 31. VII. 1923, 1 прим.

Gen. **Eustrotia** Hb.

385. **Eu. uncula** Cl. (= *Erastria unca*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля ур. Гористе). біл. с. Чернин (болото Вел.-Видра). 27. VI—5. VIII. 6 прим. Удень та на світло.
386. **Eu. olivana** Schiff. (= *E. argentula* Hb.). Ок. с. Старосілля (на луці біля ур. Гористе), 14. VI. 1919. Спостережав тільки одного разу.
387. **Eu. candidula** Schiff. (= *E. pusilla* View.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 16—29. V, 8 прим.; 20 та 21. VI, 2 прим.; 11. VII—18. VIII, 7 прим. Видимо у двох поколіннях. Увечері виключно на світло. Часто.

Gen. **Erastria** Tr.

388. **E. trabealis** Sc. (= *Emmelia trab.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 11. VII—18. VIII, 13 прим. Виключно на світло. Нерідко.

Gen. **Tarache** Hb.

389. **T. lucida** Hufn. (= *Acontia luc.*). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
— *ab. lugens* Alph. (trans.). Там-таки, 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

Subfam. Acontianae.

Gen. **Hylophilina** Warren¹⁾.

390. **H. bicolorana** Fuessl. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе) — знайдено тільки ліве переднє крило на корі сосни в щілині (7. VII. 1923). *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Subfam. Catocalinae.

Gen. **Mormonia** Hb.

391. **M. sponsa** L. *Суразький пов.*: с. Курганівка, 1913 е. l. та гусениці VI, 1913. Г. Г. Мигуненко.

Gen. **Catocala** Schrk.

392. **C. fraxini** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3. VIII. 1921, 1 ♀ — на принаду. *Суразький пов.*: 1913, тільки гусениця. Г. Г. Мигуненко.
393. **C. nupta** L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе) 22. VI. 1924, 1 ♂; 10. VII—30. VIII, 25 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.

1924 р. з'явилася надзвичайно рано. Удень у лісі на соснових стовбурах, у домі; увечері переважно на медову принаду, а також на світло.

394. **C. elocata** Esp. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 18. VII—22. VIII, 17 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Досить часто, але рідше ніж попередній вид. Мало не виключно на принаду, зрідка на світло.

395. **C. puerpera** Gignea. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе). 11. VIII. 1926, 1 ♂; 15. VIII. 1925, 1 ♂ — обидва у домі. Тільки ці два примірники можна віднести до типової форми.

— *subsp. orientalis* Stgr. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе, острів Просеред на р. Дніпро проти Ст.) 29. VI—22. VIII, 54 прим. Дуже часто. Найзвичайніший представник з роду *Catocala*. Удень на соснових стовбурах — увечері головним чином на принаду (льот починається ще смерком), рідше на світло.

¹⁾ див. Warren, in: Seitz III, 1913, p. 297.

396. *C. electa* Vkh. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 15. VIII. 1921, 1 ♀ увечері на паркані коло медової принади.
397. *C. promissa* Esp. ? *Остерський пов.*: 1924 р. двічі (21 та 26. VI) спостережав, видимо, цей вид на медових принадах в ок. с. Старосілля у Гористому — на жаль, обидва рази цього метелика не пощастило взяти. *Суразький пов.*: с. Курганівка, VI. 1913, тільки гусениці на дубу. Г. Г. Мигуненко.

Gen. *Minucia* Moore.

398. *M. lunaris* Schiff. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VI. 1926, 1 ♀ — на принаду.

Subfam. Phytometrinae.

Gen. *Phytometra* Haw.

399. *Ph. festucae* L. (= *Plusia fest.*). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 22. VI. 1924, 1 прим.; 4. VIII—19. VIII, 5 прим. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
Досить рідко. На світло та на принаду.
400. *Ph. chrysitis* L. ab. *disjuncta* Schultz (див. Warren, in: Seitz III, 1913, p. 348, Taf. 64 f, fig. 2). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VIII. 1919, 1 прим., на світло. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. *juncta* Tutt IV, 1891, p. 25 (та Warren, loc. cit., Taf. 64 e, fig. 5). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 5. VI. 1926, 1 ♂ — на світло.
— ab. *aurea* Huene (див. Warren, loc. cit., Taf. 64 f, fig. 7). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 26. VII. 1921, 1 прим., на світло. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 ♂. А. П. Короткевич-Гладка.
401. *Ph. gamma* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе, лука „Лимарщина“, придніпрянські луки — між иншим Біловіддя, великий ліс), ок. с. Чернин (між инш. кол. ур. Мокрець). Gen. I: 29. V—17. VI; gen. II: 3. VII. (? gen. I), 17. VII—26. IX, 38 прим. (з них 3 прим. Гер. 10. VIII. 1922. Ю. К. Петрушевський). *Конопінський пов.*: м. Конопін. 23. V та 5. VIII. 1926, 2 ♂♂. А. Н. Лобоцький. *Новгород-Сіверськ*: 1914.—15, 3 прим. А. П. Короткевич-Гладка.
— ab. *pallida* Tutt, IV, 1892, p. 32 (та Warren, in: Seitz III, 1913, p. 351, Taf. 65 a, fig. 3). *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля ур. (Гористе). gen. I: 8. V—21. VI. 3 прим.; gen. II: 2. VII. 1922, 1 прим. (? gen. I), 15—18. VIII. 1921, 3 прим.
— ab. *rufescens* Tutt, loc. cit. (та Warren, loc. cit., Taf. 65 a, fig. 4 i 5) (trans.). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 23. VII—15. IX, 4 прим.

Дуже звичайний вид. У масовій кількості спостережав 1922 р. Удень — головним чином на луках. Увечері — частіш на світло, ніж на принаду, також прилітає на квіти тютюву.

402. *Ph. confusa* Steph. (= *Plusia gutta* Gn.). *Остерський пов.*: 16. V—29. V, 3 прим.; 27. VI. 1925, 1 прим.; 13. VIII—2. IX, 14 прим. Безумовно у двох генераціях. Нерідко. Найчастіше траплявся цей вид 1921 р. Переважно на принаду, також на світло.

Gen. *Plusidia* Btlr.

- *403. *P. cheiranthi* Tausch. *Суразький пов.*: с. Курганівка, 19. VII. 1913 н. ст., 1 ♂ (е l.). Г. Г. Мигуненко (у колекції Л. А. Шелюжко).

Gen. *Abrostola* O.

404. *A. triplasia* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. V. 1926, 2 прим.; 13. VI. 1919, 1 ♂; 20. VII—19. VIII, 6 прим. Видимо у двох генераціях. Переважно на світло й тільки 2 прим. на принаду.
405. *A. tripartita* Hufn. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16 та 17. V. 1925, 2 ♂♂ — на світло.

Subfam. Noctuinae.

Gen. *Scoliopteryx* Germ.

406. *S. libatrix* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. IV. 1925, 1 прим. дуже дефектний, безумовно після зимування; 18. VI—14. IX, 60 прим. Дуже звичайний вид; головним чином на принади, рідко на світло. 1 прим. здобуто удень на кущу смороди.

Gen. *Toxocampa* Guen.

407. *T. crassae* F. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VII. 1921, 1 прим. — на медову принаду.

Gen. *Catephia* O.

408. *C. alchymista* Schiff. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 16. V. 1925, 1 ♂; 27. VII—11. VIII, 12 прим. Видимо у двох генераціях. Нерідко. Виключно на медову принаду — льот починається рано, ще смерком.

Gen. *Aedia* Hb.

409. *Ae. funesta* Esp. *Новгород-Сіверськ*: 1914, 1 прим. А. П. Короткевич-Гладка.

Gen. *Parascotia* Hb.

410. *P. fuliginaria* L. *Остерський пов.*: Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 30. VI. 1925, 1 ♀, на світло; 11. VII. 1926, 1 ♀, теж на світло; 12. VII. 1924, 1 ♀, удень поміж дошками.

Gen. *Rivula* Guen.

411. *R. sericealis* Sc. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біля с. Сваром'є (ліс), біл. с. Жукин (ліс). Gen. I: 28. V—19. VI, 17 прим.; gen. II: 19. VII—16. VIII, 12 прим. Часто. Удень у гущавинах папороти та ожини; увечері виключно на світло.

Gen. *Simplicia* Guen.

412. *S. rectalis* Ev. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 6. VIII. 1919, 1 прим.; 12. VIII. 1921, 1 прим. Виключно на медову принаду.

Gen. *Zanclognatha* Led.

413. *Z. farsiplumalis* Hb. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біля с. Жукин (ліс), 2. VII—6. VIII, 6 ♂♂ та 9 ♀♀. На світло та на принаду, також удень. Нерідко.

Gen. *Herminia* Latr.

414. *H. tentacularia* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біля с. Жукин (ур. Кошари), 20. VI—28. VII, 5 ♂♂ — всі удень.
415. *H. derivalis* Hb. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), біля с. Сваром'є (кол. ур. Ягідне), біля с. Чернин (кол. ур. Мокрець). 28. VI—28. VII, 29 прим. Вид звичайний. Удень багато у дубових кушах. Увечері частіш на принаду, ніж на світло.

Gen. *Pechipogo* Hb.

416. *P. barbalis* Cl. *Остерський пов.*: біля с. Сваром'є (ліс), 19. VI. 1919, 1 прим.

Gen. *Hyrena* Schrk.

417. *H. proboscidalis* L. *Остерський пов.*: ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 17. VI—21. VI, 10. VII та 9. VIII. 1919, 4 прим.; 18. VI. 1927, 1 прим. Удень у лісі, та на парканах — увечері на світло.
418. *H. rostralis* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 11. IX, 1922, 1 прим. — на світло.

Gen. *Schrankia* HS.

- *419. *Sch. turfosalis* Wocke (= *Tholomiges turf.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 3. VIII. 1921, 1 прим. — на світло.

Додатки та поправки:

Треба додати ще такі види:

420. *Chrysophanus rutilus* Wernb. *Остерський пов.*: біл. с. Старосілля (ур. Баранячий ріг), 7. VIII. 1927, 1 прим.; біл. с. Сваром'є (на придніпрянських луках), 3. VIII. 1927, ♂ ♀ in copula. Для Чернігівщини цього метелика наводить Krulikowsky (†) 1926, p. 86.
421. *Lasiocampa quercus* L. Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 23. VII. 1927, 1 ♀ — на світло. Н. А. Терпугова.
422. *Amathes laevis* Hb. (= *Orthosia laev.*). Ок. с. Старосілля (ур. Гористе), 28. IX. 1925, 1 дефектний прим. — на медову принаду.

Таким чином кількість відомих для Чернігівщини видів на стор. 361 треба виправити на 428.

- До Ч. 41 (*ab. alba*) сист. списку додати: *Остерський пов.*: ок. с. Вища Дубечня (ур. Пирново), 30. VII. 1927, 1 ♀ („albino“).
- До Чч. 47, 64, 66, 67, 75, 85, 88, 104 додати: *Остерський пов.*: ок. с. Вища Дубечня (ур. Пирново), 30. VII. 1927.
- До Ч. 63: біл. с. Хотянівка (ліс — 37 кв.), 20. VIII. 1927, 1 прим.; ок. с. Вища Дубечня (ур. Пирново), 30. VII. 1927, 1 прим.
- До Ч. 66: ур. Гористе (на придніпрянській луці серед дубового чагарнику), 22. VIII. 1927, 1 прим.
- До Ч. 103: 27. VII. 1927, 1 прим. — на світло.

На стор. 360: *Mel. britomartis* треба перенести нижче після *M. phoebe*.

На стор. 361, рядок 18 знизу:

додати: *Pier. rapae* L., *Malac. neustria* L., *Stilp. salicis* L., *Parathra brassicae* L. та *Phyt. gamma* L. [див. А. Брагіна. Вредн. насѣк. въ Черниговск. губ. по наблюд. 1911 г., и мѣры борьбы съ ними. Видання Черн. Губ. Зем., 1912, стор. 1—21 (окр. відб.)].

На стор. 362: 1) у розділі I покликання на примітку „2)“ додати до таких видів: *P. muscerda*, *C. centonalis*, *Th. cespitis*. 2) у примітці „2)“ додати: Rebel 1904, Warren in: Seitz III. 3) *C. duplaris* — треба перенести до розділу II, бо Dalla Torre 1921, p. 14 наводить її для „Sw.—Russland“. Таким чином кількість нових для України видів буде 33.

Ще треба зазначити відносно розділу I, що види: чч. 1, 3, 4, 16, 17, 18, 24, 28 та 31 — наведено для Київщини в так званому „*Delectus Insectorum*“ I—V, 1907—1913, що його випускало „Обмѣнное Энтомологическое Бюро“ у Києві, але-ж, хоч відділ *Lepidoptera* в цьому виданні редагував я особисто, гадаю, що подібний каталог для обміни не можна вважати за наукове літературне джерело.

ZUR LEPIDOPTERENFAUNA DES GOUV. TSCHERNIGOW.

Wad. W. Sowinsky.

(Zusammenfassung).

Als Hauptmaterial für die vorliegende Arbeit dienten mir meine eigenen Lepidopterenausbeuten im Bezirk Oster, hauptsächlich in der näheren Umgebung der Dnjeprer Biologischen Station der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften (Landstrich Goristoje, — „Hügelland“, in der Umgegend des Dorfes Starosselje) während der Jahre von 1919 bis 1926, indessen manche, obschon nicht zahlreiche, Angaben sind auch auf Grund der Sammelergebnisse des laufenden Jahres gemacht.

Die oben angeführte Liste enthält sämtliche sogenannte Macrolepidoptera, was dagegen die s. g. Microlepidoptera betrifft, so ist ein Teil des betreffenden Materials von mir schon im vorigen Jahr bearbeitet (Sowinsky 1926, I und II).

Ausser meiner eigenen Sammelergebnissen sind noch manche Materialien aus Tschernigowsch. Gouv. benutzt worden, welche anderen Sammlern gehören, nämlich: 1) aus Nowgorod-Sewersk von A. P. Korotkewitsch-Gladkaja, 2) aus dem Bezirk Konotop: Stadt Konotop — von A. N. Lobotzky und Dorf Gajwora von Zhiharew, 3) aus dem Bezirk Surazh: Dorf Kurganowka — von G. G. Migunenko, 4) aus dem Bezirk Gluchow: Fleck Schostka von N. M. Woskressensky und 5) einige Materialien aus der Sammlung von L. A. Sheljuzhko in Kiew.

Somit ist von mir in der vorliegenden Arbeit die Lepidopterenfauna hauptsächlich des Bezirkes Oster (des südwestlichsten Teils des Gouvernements) berücksichtigt worden, weniger des Bezirks Nowgorod Sewersk und kaum der Bezirke Konotop, Gluchow und Surazh, wovon ich über ein ganz unbedeutendes Material verfüge.

In meinem vorjährigen Artikel (Sowinsky 1926, I) habe ich eine kurze Charakteristik des von mir untersuchten Teils des Bezirkes Oster gegeben und dabei auf die Dürftigkeit der Lepidopterenfauna in der Umgegend des Dorfes Starosselje hingewiesen, was augenfällig auf die Einförmigkeit der dortigen Vegetation (Ueberschwemmungswiesen, Kiefernwald) und Unfruchtbarkeit des Bodens zurückzuführen ist. Der Boden ist hier sandig, von einer neueren Bildung. Derselbe besteht aus ausgewaschenen Flussablagerungen. Der gesamte Landstrich befindet sich im Gebiet der s. g. ersten (Wiesen) und zweiten (Kiefernwald auf Sandhügeln) Dnjepr-Terrasse, dagegen das ursprüngliche, alte, linke Dnjepr-Ufer tritt hier mehr im Osten hervor, indem es die dritte Terrasse (s. die Anmerkung auf p. 360 des ukrainischen Textes) bildet, welche schon ausserhalb des Bereiches meiner Untersuchungen liegt. Als ein Beispiel für die Armut der Fauna in der Umgegend des Dorfes Starosselje will ich auf die volle Abwesenheit daselbst folgender Arten von Tagschmetterlingen hinweisen: *Carch. alceae*, *Th. ilicis*,

Aph. hyperantus, *Mel. aglaja*, *Arg. esperi* (= *adippe*), ferner fehlen in meiner Liste gänzlich: *Lyc. semiargus*, *Melan. galathea*, *Erebia aethiops*, *Mel. phoebe*, *Arg. ino*. Diese Arten sind sämtlich gemein auf dem rechten Dnjepr-Ufer, im. Gouv. Kiew.

In Betreff der Makrolepidopteren-Fauna des Gouv. Tschernigow fehlen in der Literatur scheinbar fast jegliche Angaben. Nur in den Arbeiten von Tschetwerikow (1903), Sheljuzhko (1923), Krulikowsky (1926¹⁾) und Sowinsky (in: Belling, 1926) befinden sich spärliche Angaben über das Vorkommen im Gouv. Tschernigow einzelner Arten. Einige Angaben sind auch in der Literatur über angewandte Entomologie zerstreut, aber alle diese Angaben sind nichtig.

In meiner Liste werden 422 Arten angeführt und, in den soeben zitierten Arbeiten werden noch 76 Arten genannt (s. den ukrainischen Text), welche in meiner Liste fehlen. Somit ist die gesamte Zahl der für das Gouv. Tschernigow bekannten Macrolepidopteren — 428.

Das System der Liste ist nach Meyrick-Kusnetzow (Kusnetzow, 1915), Seitz (1906—1915) und seinen Mitarbeitern und nach dem Lepidopterorum Catalogus ed. a H. Wagner et E. Strand (1912—1926) mit einigen kleinen Abweichungen.

Sämtliche Daten in der Liste sind nach dem neuen Styl.

I. Neu für die Fauna der Ukraine sind scheinbar 33 Arten, die in der Liste mit einem Stern (*) notiert sind (s. den ukrainischen Text, p. 362, Absatz I).

II. Arten deren Verbreitung in Ukraine bestätigt wird, sind folgende: *Oporina autumnata* Bkh. und *Cucullia lucifuga* Hb.

III. Ausserdem muss man auf manche Arten hinweisen, welche für das Gouv. Tschernigow in einer oder der anderen Beziehung interessant sind (s. den ukrainischen Text, p. 362, Absatz III).

Leider, in Zusammenhang mit dem Umstand dass ich infolge gewisser Umstände genötigt war mit dem Drücken dieser Arbeit zu eilen war es für mich unmöglich den Artbestand meiner Liste in verschiedenen Beziehungen zu analysieren.

---

¹⁾ Ich will gelegentlich ein verdrüssliches Versehen in dieser Arbeit berichtigen: auf p. 89 wird *Agrotis linogrisea* Schiff. für das Dorf Krassnoje („Kr.“), Bez. Dubno, Gouv. Wolhynien angeführt. Das ist unrichtig. Die Etikette dieses Exemplars in der Sammlung des Zoolog. Museums der Ukrain. Akademie der Wissensch. (aus der Sammlung von W. Karawajew) lautet: „Алушта“ — und von mir in Krym (Alushta) gesammelt.

Л И Т Е Р А Т У Р А .

1918. Berger, Jos. Frz. *Thais polyxena* Schiff. ab. *fasciata* (n. f.)—Zeitschr. d. Oesterr. Ent. Ver. 3. Jahrg. 1918, № 2, p. 13 (з малюнком).
1910. Bramson, K. L. Analytische Uebersicht der Formen von *Melitaea didyma* O.—Hor. Soc. Ent. Ross. XXXIX, 1910, pp. 391—408 (стр. 1—18 окр. видб.).
1923. Bryk F. *Baroniidae, Teinopalpidae, Parnassiidae*, in: *Lepidopterorum Catalogus editus ab Embrik Strand. Pars 27.* Berlin (W. Junk), 1922 [1923], pp. 1—247.
1926. Burgeff, H. Fam. *Zygaenidae I* (Generis *Zygaena palaeartica* pars), in: *Lepidopterorum Catalogus editus ab Embrik Strand. Pars 33.* Berlin (W. Junk). 1926, pp. 1—91.
- 1913-15, 1919. Wagner H. Fam. *Sphingidae*, in: *Lepidopterorum Catalogus editus a H. Wagner.* Berlin (W. Junk). Pars 12, 1913, pp. 1—77; Pars 18, 1914, pp. 78—220; Pars 21, 1915, pp. 221—304; Pars 23, 1919, pp. 305—440.
- 1905-11. Verity Roger. *Rhopalocera Palaeartica, etc. Papilionidae et Pieridae.* Florence. 1905—1911. Texte: pp. VII—LXXXVI, 1—368. Planches: pp. VII—XII, av. 2 cart. geogr. pl. A—B, 1—12, I—LXXII.
1913. Verity Roger. Revision of the Linnean Types of Palaeartic *Rhopalocera*.—Extracted from the Linnean Society's Journal - Zoology, vol. XXXII. May 1913, pp. 173—191.
1925. G ö n n e r Ph. Der C—Vogel (*Polygonia c—album* L.)—Buchbeil. z. Ent. Zeitschr. für das Vereinsjahr 1924/25. Internat. Ent. Ver. Frankf. a. M. 1925, pp. 15—21, mit Taf.
1911. Grünberg, in: Seitz II, дв. Seitz.
1921. Dalla Torre K. W. von. Fam. *Cymatophoridae*, in: *Lepidopterorum Catalogus editus a H. Wagner.* Pars 25. Berlin (W. Junk). 1921, pp. 1—38.
1923. Dalla Torre K. W. von. Fam. *Cossidae*, in: *Lepidopterorum Catalogus editus a Embrik Strand.* Pars 29. Berlin (W. Junk). 1923, pp. 1—63.
1925. Dalla Torre K. W. von et Strand E. Fam. *Aegeriidae*, in: *Lepidopterorum Catalogus editus ab Embrik Strand.* Pars 31. Berlin (W. Junk). 1925, pp. 1—202.
1908. Д е м п ф ъ, А. М. Матеріалы къ фаунѣ чешуекрылыхъ Виленской губерніи — Hor. Soc. Ent. Ross. XXXVII, 1908, № 4, стр. 525—555 + на стр. 555—557 нѣм. рѣз.
1858. Eversmann. *Les Noctuelites de la Russie.* Moscou 1858, pp. 1—566. Supplément, 1859, pp. 1—35. Tab. I—III.
1925. Eecke R. van. Fam. *Cochlidionidae (Limacodidae)*, in: *Lepidopterorum Catalogus editus ab Embrik Strand.* Pars 32. Berlin (W. Junk). 1925, pp. 1—79.
- 1906—1915. Seitz Adalbert Dr. Prof. *Die Gross-Schmetterlinge der Erde, etc. I Abteil. Die Grossschmetterlinge des Palaarktischen Faunengebietes. 1. Band.* Stuttgart. 1906—1909, pp. A—C, 7—379; mit 89 kol. Taf. (3470 Fig.).—2. Band, 1909—1912, pp. V—VII, 1—479, Taf. 1—56.—3. Band. 1909—1914, pp. I—III, 3—508, mit 75 kol. Taf. (4338 Fig.).—4. Band, 1912—1915, pp. 3 + V, 1—479, Taf. 1—25.
1916. Zelezny Zdenko. *Neue Falter-Aberrationen aus Mähren.*—Zeitschr. d. Oesterr. Ent. Ver. 1. Jahrg. 1916/1917. № 5 [1916], p. 20.
1912. Zerny H. Fam. *Syntomidae*, in: *Lepidopterorum Catalogus editus a H. Wagner.* Pars 7. Berlin (W. Junk), pp. 1—179.
1901. Круликовскій Л. Матеріалы для познанія фауны чешуекрылыхъ Россіи. IV. Каталогъ макрочешуекрылыхъ, извѣстныхъ до сихъ поръ изъ предѣловъ Вятской губерніи.—Мат. къ позн. фауны и фл. Росс. Имп., отд. зоол., в. V. Москва, 1901, стр. 41—57.
1907. Круликовскій Л. Чешуекрылыя Вятской губерніи.—Мат. къ позн. фауны и фл. Росс. Имп., отд. зоол., в. VII, 1907, стр. 48—250.
1908. Krulikowsky L. *Einige neue Varietäten und Aberrationen der Lepidopteren des östlichen Russlands (Gouvern. Wiatka und Kasan)*—Soc. Entom. XXIII. Jahrg., 1908, № 1 pp. 2—3; № 2, pp. 11—12; № 3, p. 18.

1926. Krulikowsky L. (†). Zur Lepidopterenfauna der Ukraine. — Укр. Акад. Наук. Тр. Фіз.-Мат. Відд., т. IV, в. 2. Збірн. Пр. Зоол. Муз. Ч. 1. У Києві, 1926, стор. 83—94 (65—76 Збірнику).
1911. Ксенжопольскій, А. В. Rhopalosera Юго-Западной Россіи—Тр. Общ. Исслѣд. Волини. Т. VIII. Житомиръ. 1912, стор. 3—76, табл. I, II [окр. відб. 1911].
1913. Ксенжопольскій, А. В. Результаты научной поѣздки по Волини въ 1912 году. — Тр. Общ. Исслѣд. Волини, т. XI. Житомиръ. 1913, стор. 1—85 (окр. відб.).
1915. Кузнецовъ, Н. Я. Фауна Россіи и сопредѣльныхъ странъ, etc. Насѣкомья чешуекрылыя (Insecta Lepidoptera). Т. I. Введение. Danaidae (Pieridae + Leptalidae auct.). Вып. 1. Петроградъ. 1915, стор. I—СССXXXVI, съ 204 рис. въ текстѣ.
1913. Лампертъ, К. Атласъ бабочекъ и гусениць Европы и части Русско-Азіатскихъ владѣній, etc. Пер. съ нѣм., съ доп. подъ ред. Н. А. Холодковского, при участіи Н. Я. Кузнецова. С.-Петербургъ. 1913, стр. III—IX. 1—486 + 1, съ 70 рис. въ текстѣ, 100 табл. въ краскахъ и одна черная.
1903. Марковъ Мих. Матеріалы по фаунѣ Macrolepidoptera Полтавской губерніи. — Тр. Харьк. Общ. Исп. Прир. XXXVII. 1902 [1903]. стор. 257—272.
- [1925—27] Osthelder Ludwig. Die Schmetterlinge Südbayerns und der angrenzenden nördlichen Kalkalpen. I. Teil, 1 Heft: Allgemeiner Teil—Tagfalter.—Beil. z. 15. Jahrgang d. Mitteil. d. München. Ent. Gesellsch. pp. 3—166, Taf. I—VII. 2. Heft, 1. Teil: Schwärmer—Spinner.—Ibidem... 16. Jahrgang... pp. 169—222. Taf. VIII—XII. 2. Heft, 2. Teil: Eulen—Ibidem... 17. Jahrgang... pp. 225—376, Taf. XIII—XVI.
1914. Petersen W. Die Formen der Hydroecia nictitans Bkh. - Gruppe (Lepidoptera, Noctuidae). Ein Beitrag zur Frage des Artbegriffs. — Hor. Soc. Ent. Ross. XLI, 1914, № 4, pp. 1—32, mit. 1 Taf. u. 20 Textfig.
1909. Pierce, F. N. The Genitalia of the Group Noctuidae of the Lepidoptera of the British Islands, etc. Liverpool. 1909, pp. VII—XII, 1—88, pl. I—XXXII.
- 1912—15. Prout, in: Seitz IV, див. Seitz.
- 1912—13. Prout, L. B. Geometridae: Brepinae, Oenochrominae, in: Lepidopterorum Catalogus editus a H. Wagner. Berlin (W. Junk). Pars 8, 1912, pp. 1—94; Pars 14, 1913, pp. 1—192.
1904. Rebel H. Studien über die Lepidopterenfauna der Balkanländer. II. Teil. Bosnien und Herzegowina.—Ann. K. K. Naturh. Hofmus. Wien XIX, 1904, pp. 97—377, mit. 2 Taf.
1910. Rebel H. Dr. Prof., in: Fr. Berge's Schmetterlingsbuch etc. Neunte Auflage. Mit zirka 1600 Abb. auf 53 Farbentaf. sowie 219 Abb. im Text. Stuttgart. 1910, pp. VI+A₁—A_n, 1—509.
1907. Skala H. Einiges über die Variabilität von Melitaea didyma O. beziehungsweise das Vorkommen aberrativer Falter dieser Art in der Nikolsburger Gegend — Ent. Zeitschr. Centr.-Org. d. Int. Ent. Ver. XX. Jahrg. 1907, № 42, pp. 310—311, mit 10 Abb. auf Taf. 1V.
1908. Skala H. Wieder einiges über Melitaea didyma O.—Ibidem, XXI. Jahrg. 1908, № 40, pp. 237—238. mit 2 Abb.
1926. I. Совинський Вад. „Microlepidoptera“ з околиць Дніпрянської Біологічної Станції У. А. Н. (Остерський повіт на Чернігівщині). — Укр. Акад. Наук. Тр. Фіз.-Мат. Відд., т. II, в. 4. Збірн. Пр. Дніпр. Біолог. Станц., ч. 1, У Києві, 1926, стор. 251—265 (101—115 Збірн.) + на стор. 265 (115)—266 (116) нім. рез.
1926. II. Совинський Вад. Нові для України „водяні“ лускокрильці (Lepidoptera). — Ibidem, 1926, стор. 267—270 (117—120 Збірн.) + на стор. 271 (121) нім. рез.
1926. Совинський В., in: Белінг Д. Дніпровська Біологічна Станція та її науководослідча діяльність. — Ibidem, 1926, стор. 166 (16), 171 (17).
- 1891—92. Tutt, J. W. The British Noctuae and their varieties. V. I: London, 1891. pp. III—XVI, 1—164.—V. II: 1892, pp. III—XVIII, 1—180.—V. III: 1892, pp. III—XXIV 1—140.—V. IV: 1892, pp. II—XXVIII, 1—144.

1915. Тушинъ А. и Раевскій Н. Матеріалы къ фаунѣ Lepidoptera Подольской губерніи. (Коллекція А. Н. Тушина). — Зап. Общ. Подольск. Ест. и Люб. Прир. III, 1915, стор. 71 — 86.
- 1909—14. Warren, in: Seitz III, див. Seitz.
1901. Fleck Eduard Dr. Die Macro-Lepidopteren Rumäniens. Berlin (W. Junk). 1901. pp. 3 — 200.
1911. Vorbrodt Karl und Müller—Rutz. Die Schmetterlinge der Schweiz. Band. Vorwort. Einleitung. Rhopalocera — Brevipidae bearbeitet von Karl Vorbrodt. Bern. 1911. pp. LV + I + 486 (з 1 табл. та мапою).
1908. Hampson George F. Catalogue of the Lepidoptera phalaenae in the British Museum, etc. Vol. VII, 1908, pp. V—XV, 1—709. Plates: CVIII—CXIII.
1924. Храневич, В. П. та Богацький, Д. О. Матеріали до лепідоптерофауни Поділля. — Зап. Кам.-Под. С.-Г. Инст., т. I. Кам'янець-Под. 1924, стор. 1 — 39 + 1, стор. нм. рез. (окр. відб.).
1903. Четвериковъ, С. С., in: Списокъ опредѣленныхъ животныхъ. — Тр. Студ. Кр. Исслѣд. Русск. Пр. Моск. Унив. I, 1903. стор. 208—225 (Lepidoptera. Опредѣлены С. С. Четвериковымъ: стор. 216 — 222).
1919. Sheljuzhko L. Neue palaearktische Lepidopteren-Formen — Zeitschr. f. Wissensch. Ins.-biol. Beil.: Neue Beitr. z. syst. Ins.-kunde. Bd. I, 1919, pp. 123 — 128, 129 — 132.
1923. Шелюшко Л. Цікаві лепідоптерологічні знахідки на Україні. — Наукові Записки. I, Київ. 1923, стор. 25 — 33 (1 — 8 окр. відб.).
1916. Stauder H. Lepidopteren aus dem Aspromontegebirge, etc. — Zeitschr. f. wiss. Insektenbiol., XII, 1916, Heft. 5/6.
1901. Staudinger O. und Rebel H. Catalog der Lepidopteren des palaearktischen Faunengebietes. Dritte Auflage. Berlin. 1901. I Th.: pp. V — XXXII, 1 — 411; II Th.: pp. 1 — 368.
- 1901—1910. Spuler Arnold. Die Schmetterlinge Europas. Dritte Auflage von Prof. E. Hofmann's Werk etc. Stuttgart. I. Band.: 1901 — 1903, pp. A.-C, I — CXXXVIII, 1 — 385. — II. Band: 1903 — 1910, pp. II + I — 523. — III. Tafelband, 1910, 95 Taf. mit 3500 Abb.
- 1919, 1920, 1922. Strand Embrik. Fam. Arctiidae, in: Lepidopterorum Catalogus editus a H. Wagner. Berlin (W. Junk). Pars 22: Subfam. Arctiinae (auct. E. Strand, Socio adhibito M. Nassauer). 1919, pp. 1 — 416. Pars 24: Subfam. Nolinae. 1920, pp. 441 — 500. Pars 26: Subfam. Lithosiinae. 1922, pp. 501 — 899.
- 1905.I. Schultz Oskar. Neue Formen der Gattung Zerynthia O. (Thais F.). — Ent. Zeitschr. d. Intern. Ent. Ver. zu Stuttgart. XXI. Jahrg. 1907/1908. № 46 [1908], pp. 266—268.
- 1905.II. Schultz Oskar. Ueber einige Färbungs- und Zeichnungsanomalien aus dem Genus Melitaea F. — Ibidem, XXII. Jahrg. 1908. № 23, pp. 90 — 92.
1903. Яхонтовъ А. Аберрація Pieris brassicae L. (Lepidoptera, Pieridae). — Русск. Энт. Обзор. III, 1903, № 1, стор. 38.
1909. Яхонтовъ А. А. Замѣтки по фаунѣ Lepidoptera средней Россіи — Русск. Энт. Обзор. IX, 1909, № 3, стор. 249 — 254.
-